КУЛЬТИВАЦИЯ СИФАТЛИ ЎТКАЗИЛСИН!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 136 (13.092).
1965 ИЮНЬ 13 ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ЎРТА Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари шу кунларда ғўзани сифатли парвариш қилиш ва озиқлантириш билан бир қаторда, уни суғоришга алоҳида эътибор беряптилар. Бу иш энг тажрибали колхозчиларга топширилган. 12-бригада сувчиси Урмон Усаров ана шулардан биридир. Суратда: ўртоқ Урмон Усаров пайкалга сув таряпти.

И. Глауберзон фотоси.

ОЛДИНГИ САФЛАРДА

Муаззам корхоналарда, тобора юксакроқ қад кўтараётган қурилишларда, пахта майдонлари ва бепоён яйловларда, олий ўқув юртларининг кенг, ёруғ хоналарида, азиз фарзандларимизни ўз бағрига меҳр-муҳаббат билан оладиган боғча, яслиларда, осуда туғруқхоналарда, қисқаси, ҳаёт томири уриб турган ҳамма ерда совет хотин-қизларининг ҳормай-толмай меҳнат қилаётганини кўрамиз. Бу — инсон ижод булоқларининг кўзини очган, ўтмишда таҳқирланган, камситилган хотин-қизларни ҳам нурли давронимизнинг катта истиқбол йўлига олиб чиққан жонажон Коммунистик партиямиз буюк ғамхўрлигининг самарасидир.

Она деганимизда кўз ўнгимизда мунис меҳрибон улуғ бир сиймо гавдаланади. Жаҳонда шундай бир зот борки, ундан ҳаммамиз абадий қарздормиз. У бизга ҳаёт бағишлаган, жаҳоннинг жамоли шунчалар кўркамлигини танитган азиз онажонимиздир. Бағри қуёшдек саxий, баҳордек гўзал аёл зотига ҳурмат-эҳтиром, меҳр-садоқат кўрсатиш — ҳар биримизнинг бурчимиз.

Ижодкор совет хотин-қизлари — коммунизмнинг ҳормас-толмас бунёдкорлари, ёш авлоднинг ажойиб мураббийлари, тинчлик учун кураш байроқдорлари, нафосат, гўзаллик, яхшилик ижодкорлари.

Партия, ҳукуматимиз, халқимиз хотин-қизларнинг шавкатли меҳнатига ҳамиша юксак баҳо бермоқдалар. Ватанимизда 1 миллиондан ортиқроқ хотин-қиз СССР орден, медаллари билан мукофотланган. 3 мингдан ортиқ хотин-қиз Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларидир.

СССР Конституцияси қуёши остида барча олижаноб ҳуқуқлардан тўла баҳраманд бўлаётган совет аёллари, шу жумладан, Ўзбекистондаги хотин-қизлар ҳам ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг барча жабҳаларида фаол қатнашиб, республикамиз шон-шуҳратини оширишга, пахтакорлик касби-корини улуғлашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият соҳасида ишлаётган юксак талантли, ижодкор хотин-қизларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Моддий ноз-неъматларни тобора кўпроқ ишлаб чиқариш, фан, санъатни борган сари ривожлантириш, халқ сиҳат-саломатлигини яхшилаш йўлида белини маҳкам боғлаб хизмат қилаётган оналаримиз, опаларимиз, сингилларимизга ғамхўр, меҳрибон бўлиш — ҳар бир коммунист, ҳар бир комсомолнинг, партия, совет ташкилотлари, комсомол, касаба союз органларининг энг муҳим вазифасидир.

Хусусан шу кеча-кундузда пахта майдонида 3 миллион 650 минг тонналик пахта ишқида юрагини машъал қилиб ишлаётган механизатор хотин-қизлар, оддий оналаримиз тўғрисида ғамхўрлик қилиш, болалар боғча-яслиларининг ишини яхшилаш — колхоз правлениелари, совхоз дирекциялари, бошланғич партия ташкилотларининг жонажон вазифасидир.

Хива районидаги «Коммунизм» колхози бошланғич партия ташкилоти пахтакор хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга, оналар тўғрисида ғамхўрлик қилишга алоҳида эътибор бермоқда. Бу ерда кейинги 11 ой мобайнида 15 киши партия сафига қабул қилинган бўлса, шулардан 7 киши хотин-қизлардир. Коммунист Онабиби Едгорова, Норжон Ражабова, Норжон Қурбонова сингари ишчан аёллар шу кеча-кундузи ҳар бир туп ғўзани меҳр-муҳаббат билан парвариш қилиб, ҳаммага ибрат кўрсатмоқдалар.

Хотин-қизлар тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилиш, уларни тарбиялаш, ишнинг кўзини биладиган, ташкилотчи, билимдон аёлларни раҳбарлик ишларига дадил кўтариш, хотин-қизларга нисбатан ҳурматсизларча муносабатда бўлаётган шахсларга нисбатан муросасиз кураш — партия, совет, комсомол, касаба союз органларининг, ҳар бир партия, совет ходимининг, кенг жамоатчиликнинг энг муҳим вазифасидир.

Афсуски, фактлар айрим район партия комитетлари хотин-қизлар тўғрисида етарли меҳрибонлик қилмаётганлигини кўрсатмоқда. Нурота районида ёш қизларнинг ўқишдан қолдирилишига ва балоғатга етмай туриб эрга бериб юборилишига йўл қўйилмоқда. Районда хотин-қизлардан битта ҳам совхоз директори, зоотехник, бўлим бошқарувчиси йўқ. Нуротадаги 87 та мактабдан атиги 3 тасида аёллар директор, холос.

Каттақўрғон район партия комитети ҳам хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга етарли эътибор бермаётир. Крупская номли колхоздан бўлак кўпчилик хўжаликларда аёлларга қулай иш шароити яратиб берилмаган. Шунингдек, Янгиқўрғон, Учқўрғон ва Фарғона районларида ҳам бир қанча колхозларда болали аёллар учун қулай иш шароити яратиб берилмаганлиги, боғча-яслиларнинг иши яхшиланмаётганлиги ҳақида сигналлар бор.

Ҳар бир колхоз, совхозда меҳнат унумдорлигини ошириш, шу ҳал қилувчи кунларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун далада ишлаётган пахтакорлар тўғрисида, хусусан болали аёллар, хотин-қизлар тўғрисида ҳар тарафлама ғамхўрлик қилайлик. Дала шийпонлари чиндан ҳам колхозчиларнинг моддий, маданий ва маънавий дам оладиган, ҳордиқ чиқарадиган жойи бўлсин!

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIII пленуми турмуш маданиятини оширишга катта эътибор берди. Турмушимизнинг уй-рўзғорда ҳам, далада ҳам тобора нурлироқ бўлиши учун хотин-қизлар тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилайлик, уларга ҳамма жойда қулай иш шароити яратиб берайлик.

Коммунизм қурувчисининг аҳлоқ кодексида оилада бир-бирини ҳурмат қилиш, болалар тўғрисида ғамхўрлик — ҳар бир гражданнинг, ҳар бир коммунистнинг муқаддас бурчи эканлиги алоҳида кўрсатиб ўтилган. Болалар тарбияси билан аёллargина эмас, оталар ҳам кенг шуғулланишлари лозим.

Бошланғич партия ташкилотлари, колхоз правлениелари, совхоз раҳбарлари, хотин-қизлар советлари далаларимизда жавлон ураётган азамат пахтакор хотин-қизларимиз, яйловлардаги чорвадор оналаримиз, сингилларимиз тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишсин.

Хотин-қизлар тўғрисида меҳрибонликни шундай кучайтирайликки, уларнинг ижод булоқлари тағин ҳам жўш урсин, коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтиришда опаларимиз, оналаримиз, сингилларимизнинг ҳиссаси тағин ҳам салмоқлироқ бўлсин!

ҚОРАҚАЛПОҚ ПИЛЛАСИ

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қорақалпоғистон Автоном республикасининг пиллачилари давлатга 611 тоннадан кўпроқ пилла сотиб, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ошириб адо этдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг
АХБОРОТИ

Республика колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари зўр уюшқоқлик кўрсатиб, баҳори экинларни қисқа муддатларда экиб олдилар ва ана шу экинлар экиш планини 1965 йил 10 июнгача 100,1 процент бажардилар.

Айрим экинларнинг ўртапишар ва кечпишар навларини экиш давом этмоқда.

ҚАРДОШЛАРЧА ҚУТЛОВЛАР

Л. И. Брежнев, А. И. Микоян, А. Н. Косигин ўртоқлар Германия Демократик Республикасининг раҳбарлари — В. Ульбрихт, В. Штоф, И. Дикман, Э. Корренс ўртоқларга телеграмма йўлладилар. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети, дейилади телеграммада, Совет Иттифоқи халқлари номидан Германия Демократик Республикаси меҳнаткашларини СССР билан ГДР ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланган куннинг бир йиллиги билан қизғин табриклайдилар. Дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий муносабатларда янги давр очди. Бу шартнома Германия Демократик Республикаси чегарасининг дахлсизлигини гарантиялаб бериш билан Европада тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлашнинг муҳим фактори бўлиб қолди.

Табрикномада Германия Демократик Республикасининг ишчилари, деҳқонлари, меҳнаткаш интеллигенциясига, Германия Бирлашган Социалистик партияси ва унинг Марказий Комитетига, ГДР давлат кенгаши ва ҳукуматига, демократик партиялари ва ташкилотларга, демократик Германия миллий Фронтига социализм қурилишида, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар тилаб истак билдирилади. (ТАСС).

КАТТА ЁРДАМ

Қурилиш материаллари ортилган автомашиналарнинг маршрути одатдагидан ўзгача. Уларда ғишт, ёғоч-тахта, дераза ойнаси Оҳангарон ГРЭСига эмас, балки электростанция қурилаётган жойдан оталиқдаги колхозга ташиляпти. Ҳа, гидроэлектростанция қурувчилари ўзлари оталиқ қилаётган Бўка районидаги Тельман номли колхозга яқиндан ёрдам беришяпти. Колхозда баландлиги 18 метр сув минораси қурилиши тез суръатлар билан олиб борилятпи. Ҳозир миноранинг кўп қаватли металл синчини тайёрлаш тугалланди. Яқинда монтаж ишлари бошланади.

Нурхона қурувчилар колхозга 160 ўринли мактаб биносини бепул қуриб беришга ваъда қилишди. Смета ҳужжатлари тузилди. Мактаб қурилишига 29 минг сўм сарфланади.

Машиналарда шу мактаб биноси қурилиши учун зарур бўлган юклар ташиляпти. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерга 50 минг дона пишиқ ғишт, 20 кубометр ёғоч-тахта, 250 квадрат-метр дераза ойнаси, 5 тонна ганч ва бошқа материаллар ташиб келтирилди. Ҳадемай мактаб биноси қурилиши ҳам авж олдириб юборилади.

М. ДОКТОРОВ.

Пахта далаларида

ТОШКЕНТ. Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг механизаторларидан ака-ука Акбар ва Жонали Жунусалиев ўртоқлар ғўза қатор ораларини культивация қилишда алоҳида маҳорат кўрсатишяпти. Шу сабабли улар хизмат қилаётган бригада ғўзалари иккинчи комплекс парваришдан чиқарилди.

Қ. ЧЎТБОЕВ.

ФАРҒОНА. Бағдод районидаги Куйбишев номли колхозда 65 та сувчи кечаю-кундуз ишлаб турибди. Айниқса, Э. Йўлдошев, А. Усмонов ва Т. Кенжаев каби миришкорлар ҳар туп ғўзани қондириб суғоряптилар.

У. ҚАМБАРОВ.

ҚАШҚАДАРЁ. Шаҳрисабз районидаги «Пахтакор» колхозида ғўза парвариши жадал олиб борилятпи. Шу кунларда қатор ораларини учинчи марта культивация қилишга киришилди.

Т. ИБОДОВ.

СЎЗ МИРИШКОР СУВЧИЛАРГА

КАСБИМИЗНИ УЛУҒЛАЙМИЗ

Рўзибой РУСТАМОВ,
Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхознинг сувчиси.

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида қилаётган ғамхўрлик биз колхозчиларнинг ғайратимизга-ғайрат қўшди, янги истиқболлар сари чорлади.

Бригадамиз ҳар йили юқори ҳосил кўтариб келади. Шонли етти йилликнинг охирги йилида 43 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта етиштириш мақсадида астойдил тер тўкяпмиз. Чигит тупроқнинг ўз намига қийғос униб чиқди. Пайкаллардаги кўчат бут. Ям-яшил ниҳоллар серавж бўлиб ўсяпти.

Шу кунларда бригадамиз далаларида иш қизғин. Тракторчи Худоёр Нурхонов ўз агрегати билан ҳар куни 7-8 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини юмшатяпти. Культивация билан бирга экин маҳаллий ва минерал ўғитлар аралашмаси билан озиқлантириляпти. Бунинг фойдаси катта. Биринчидан, ғўза бақувват бўлиб ўсса, иккинчидан ердаги намнинг буғланиб кетишига чек қўйилади. Барча майдондаги ғўза ҳозир уч марта парвариш қилинди.

Сувчи бўлганлигим туфайли бригадамизда ғўзани суғориш қандай бораётгани тўғрисида батафсилроқ тўхтаб ўтмоқчиман. Мен кўп йиллардан буён сувчилик қиламан. Шу йиллар мобайнида қанчадан-қанча ариқ тўлдириб сув ҳайдадим, юзлаб гектар майдондаги ғўзага сув тарадим.

Сув — ғўзанинг қони. Лекин, сув экиннинг қони экан деб, уни ҳадеб суғора бериш ҳам ярамайди. Бундай қилинса сувдан фойда эмас, балки зарар кўрилади, экин эзилиб қолади. Айниқса ёш ғўзаларга сув тарашда жуда эҳтиёт бўлиш зарур. Чунки эгатга қўйилган сув то унинг охирига боргунча анча вақт керак. Ҳушёр бўлинмаса эгатнинг боши захлаб кетиб, охиридаги кўчатлар сувга қонмай қолади. Ортиқча захлатилган ердаги ғўзадан мўл ҳосил олиб бўлмайди, қизилпоча бўлиб қолиб, турли касалликка чалинади ёки ғовлаб кетади.

Иккинчидан, эгатнинг охиридаги ер етилганда боши ҳали лой бўлади ва у сополдек қотиб, культивация пайтида кўчатнинг бир қисми нобуд бўлади. Сув камчил бўлган бу йилги шароитда ҳар 60-80 метр масофада ўқариқ олиб, сувни икки томондан қўймоқдамиз. Бундай қилинганда сув ҳам тежалади, ҳам ғўзанинг захлаб кетишига йўл қўйилмайди.

Сувчиларнинг иши икки сменада ташкил этилган. Биз экинни кўпроқ куннинг салқин пайтларида, яъни кечаси суғоришга ҳаракат қиляпмиз. Бундай қилинганда ерга сув яхши сингади, ғўза тез ва нормал ўсади. Кечаси ишлаш учун барча қулайликлар мавжуд. Колхоз сувчилари чироқ, этик билан таъминланган. Кунига уч марта иссиқ овқат тайёрлаб берилмоқда. Мен ўзим ҳар сменада нормадаги 0,7 ўрнига 1,3-1,5 гектар ердаги ғўзани қондириб суғоряпман.

Шуни ҳам айтиш керакки, биз ғўзаларни эгат ташлаб суғоряпмиз. Бунда, биринчидан, сув тежалса, иккинчидан суғоргандан сўнг одатда пайдо бўладиган қатқалоқ кесакни камаяди, ҳамма жўяклардаги ғўза қониб сув ичади. Бу фақат сувчининг маҳоратига боғлиқ. Кўп йиллик тажриба бу усулнинг афзаллигини яққол кўрсатиб турибди.

Колхоз правлениеси илғор сувчиларни рағбатлантиряпти. Уларга тегишли ҳақ вақтида тўланиб борилятпи.

Ҳозир бригадамизнинг 40 гектар майдондаги ғўзаси биринчи сувдан чиқди. Экин бўй кўрсатиб қолди. Мўл ҳосил кўтараман деган деҳқон сувнинг қадрига етиб, уни исроф қилмайди, ҳар томчисидан ғўзани баҳраманд қилади. Ерда қанча кўп нам сақланса, ниҳол шунча тез ўсади.

ШЕРОБОДДА ЯНГИ СОВХОЗ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шеробод даштида яна учта янги совхоз ташкил этиляпти. Улардан энг йириги 6-совхоздир. Бу ерда уй-жойлар, ҳар бири 964 ўринли 4 та умумий таълим мактаблари, қишлоқ хўжалик техникуми, механизация билим юрти бинолари қурилиши мўлжалланади.

Бундан ташқари, совхоз территориясида пахта тозалаш, консерва ва пиво заводлари ҳам қуриладi. Қурувчилар шу йил охиригача 2 миллион 70 минг сўм миқдоридаги қурилиш ишларини бажаришни мўлжаллаяптилар.

ҒЎЗАДАН ЎТ КЎП

Гулистон районидаги Ленин номли колхоз раҳбарларидан ғўза парвариши қандай боряпти, деб сўрасангиз, улар елка қисишади. Ҳақиқий аҳволни билмоқ учун далага чиқсангиз, кўпгина пайкалларда ғўзага нисбатан ҳар хил ўт-ўланлар кўплигини кўриб ачинасиз.

Колхозда 1.750 гектар ерга чигит экилган. Ғўза парвариши яхши уюштирилмаганлиги натижасида бегона ўт кўпайиб кетиб, ёш ниҳолларнинг ривожланишига тўсқинлик қиляпти.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛЛАР

Айниқса ўртоқ Аҳмедов бошлиқ бригадада аҳвол ачинарли. Бу бригада 160 гектар ерда ғўза ўстиряпти. Ҳозиргача 60 гектар майдондаги ғўза яганадан чиқарилмаган. Ола кўкарган жойлар ҳам кўп. Лекин, уларнинг ўрни тўлдирилмаган.

Суғоришга етарли эътибор берилмаётганлиги учун ҳам бригаданинг 37 гектар майдондаги ғўзаси чанқаб қолган. Ғўзаларнинг ривожи жуда суст.

Колхоздаги бошқа бригадаларда ҳам шундай аҳволни учратиш мумкин. Афсуски, ғўзаларни бегона ўтлардан тозалаш, культивация, озиқлантириш ва суғоришни жадаллаштириш учун конкрет чора кўрилмаётир.

Э. РЎЗИБОЕВ.

Зафар сатрлари

Фарғонадан хушхабар келди. Область меҳнаткашлари тайёрлов пунктларига пландан ташқари яна 300 тонна пилла етказиб бериб, социалистик мажбуриятларини ҳам бажариб қўйдилар.

Андижон области хўжаликлари ҳам социалистик мажбуриятнинг бажарилганлиги тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. Андижонликлар давлатга ҳаммаси бўлиб 4 минг 262 тонна «кумуш тола» топширдилар.

□ □

Кеча редакциямизга яна бир хушхабар келди. Иштихон районининг пиллачилари бундан бир неча кун илгари пилла тайёрлаш планини ошириб адо этганликлари ҳақида ғалаба рапорти берган эдилар. Улар давлатга пландаги 283 ўрнига 285 тонна «кумуш тола» топшириб, план бажарилганидан кейин яна камида 10 тонна пилла тайёрлаш мажбуриятини олган эдилар.

Кеча улар редакцияга телеграмма йўллаб, унда олинган мажбурият ҳам ошириб адо этилгани, давлатга ваъда қилинганига нисбатан 3 баравардан зиёд, яъни 30 тоннадан ортиқ пилла топширилганлиги ва шундай қилиб яlпи ҳосил 310 тоннага етказилганлигини қувонч билан маълум қилишди.

□ □

Қамаши районининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга ошириш учун астойдил курашяптилар. Улар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл етиштириш, етти йилликнинг якунловчи йили топшириқларини ва олинган мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш мақсадида ижодий меҳнат қиляптилар. Бу яхши натижалар беряпти. Район пиллачилари Қашқадарё областида биринчи бўлиб пилла тайёрлаш планини бажардилар. Давлатга 25 тонна қимматли хом ашё етказиб берилди. Ҳар қути уруғдан ўрта ҳисобда 55 килограммдан пилла териб олинди. Бу, Қашқадарё шароитида жуда яхши кўрсаткич.

Қурт агротехника қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда боқилган илғор хўжаликларда ҳосил айниқса мўл бўлди. «Коммунизм йўли», Ленин номли, «Партия XXII съезди», «Марксизм» колхозлари ва Карл Маркс номли совхозда ҳар қути уруғдан 60 килограмм ва ундан ортиқ ҳосил олинди.

ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VII ПЛЕНУМИ

11 июнда Москвада ВЛКСМ Марказий Комитетининг VII пленуми ёпилди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павловнинг «Комсомолнинг ташкилотчилик ишини партиянинг ҳозирги талаблари даражасига кўтарайлик» деган темада қилган доклади юзасидан музокараларда иттифоқдош республикалар комсомол Марказий Комитетларининг секретарлари, ўлка, область комсомол комитетлари ва бошланғич комсомол ташкилотларининг секретарлари сўзга чиқдилар. Пленум қатнашчилари комсомолнинг ҳаётига доир муҳим масалаларни муҳокама қилдилар, ёшлар ўртасида тарбия ишининг услуб ва формаларини янада такомиллаштириш тўғрисида гапирдилар.

СССР ёшлар ташкилотлари комитетининг раиси П. Н. Решетов совет ёшларининг «Бирдамлик, тинчлик ва дўстлик учун кураш»га бағишланиб Жазоирда ўтказиладиган IX жаҳон фестивалига тайёргарлиги тўғрисида ахборот берди.

Пленум С. П. Павлов доклади юзасидан тегишли қарор қабул қилди. (ТАСС).

ШВЕЦИЯ БОШ МИНИСТРИ ТАГЕ ЭРЛАНДЕР

Ўзбекистонга келиши муносабати билан

Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ шу йил 10 июнда Москвага келган Швеция Бош министри Таге Эрландер Ўзбекистонга ҳам келади.

Таге Эрландер 1901 йил 13 июнда Вермланд вилоятидаги (Ғарбий Швеция) Рансэтер деган жойда мактаб ўқитувчиси оиласида туғилган. У, ўрта мактабни тамомлагач, Лунд университетига кирди ва бу университетни 1928 йилда тамомлаб, фалсафа фанлари кандидати деган илмий даража олди. Т. Эрландер 1928 йилдан 1938 йилгача Швеция энциклопедия луғатининг секретари, сўнгра эса редактори бўлиб ишлади. 1951 йилда унга Лунд университетининг фалсафа бўйича фахрий доктори унвони берилди.

Т. Эрландер университетда ўқиган вақтида студентлар ташкилотларининг фаолиятида актив қатнашди ва Швеция Социал-демократик ишчи партиясига кирди.

Таге Эрландер 1930 йилда Лунд шаҳри вакиллар кенгаши составига сайланади. У, 1932 йилда Социал-демократик ишчи партиясидан Швеция риксдаги (парламенти) иккинчи палатасининг депутати бўлади.

Т. Эрландер 1934 йилдан 1937 йилгача молия министрлигида меҳнат масалалари бўйича эксперт бўлиб ишлади. 1938 йилда у, социал ишлар министрлигининг статс-секретари лавозимига тайинланди ва жумладан, уй-жой қурилиши масалалари билан шуғулланди. Иккинчи жаҳон уруши вақтида у гражданлар мудофааси ва ҳаво ҳужумига қарши мудофаа масалалари билан ҳамда фашист Германияси босиб олган мамлакатлардан қочиб келган кишиларга ёрдам бериш масалалари билан ҳам шуғулланди.

Т. Эрландер 1944 йилда Швеция ҳукуматида мансабсиз министр, 1945 — 1946 йилларда эса маориф ва диний ишлар министри бўлди.

Таге Эрландер 1946 йил октябрида Швеция Бош министри бўлди ва ҳозирги пайтгача шу вазифада ишлаб келмоқда. Т. Эрландер ўша пайтдан буён Швеция Социал-демократик ишчи партиясига раҳбарлик қилиб келмоқда. 1948 йилда ўтказилган партия съездида эса бу партиянинг раиси қилиб сайланди.

Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Т. Эрландер 1956 йилда расмий визит билан Совет Иттифоқига келган эди.

Таге Эрландер Швеция ўтказиб келаётган бетарафлик сиёсатининг изчил тарафдоридир. У, тинч-тотув яшаш принциплари асосида Швеция билан Совет Иттифоқи ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантириш кераклигини кўп марта айтди.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИКЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАР РЕСПУБЛИКА ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ЁЗИЛАДИЛАР.

Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ва Амударё, Кегайли, Коғон ҳамда Навоий районлари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

МУҲИМ ОМИЛ

Р. ҒОИБОВ,
Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг секретари

Мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорида кўзда тутилган конкрет тадбирлар, шу муносабат билан КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид нархларини ошириш тўғрисида чиқарган қарори, қишлоқ хўжалиги моддий-техника базасининг мустаҳкамланиши, маҳсулот тайёрлашнинг бир қанча йилга мўлжалланган қатъий стабель планига кўчилиши — буларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда янги босқичдир.

Биргина бизнинг областимиз эндиликда гўшт ва сутни янги нархларда сотиш туфайли қўшимча қарийб 6,4 миллион сўм даромад олади. Хўжаликлар дон сотишдан ҳам катта фойда кўрадилар. Давлатга дон сотиш плани бажарилган тақдирдагина харид нархлари ортганлиги туфайли келадиган қўшимча даромад 2,8 миллион сўм бўлади. Бу бултургидан анча кўпдир.

Эндиликда колхоз, совхозларда ишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан экономика ишларининг яхши йўлга қўйилишига, раҳбарлар хўжаликни моҳирлик билан бошқаришига, меҳнат ва маблағларни ҳамиша тежаб-тергаб сарфланишига боғлиқдир. Шуни айтиш керакки, яқинга қадар область колхоз ва совхозларида экономика масаласи жуда паст даражада бўлиб келди. Йиллик ҳисоботлар тузиш, ишлаб чиқариш молия планларини тузиш, бригада, фермаларга топшириқлар бериш ниҳоятда кечиктирилиб юборилар эди.

Область партия комитети бу соҳадаги аҳволни ўрганиб, бригадаларда хўжалик ҳисобини тартибга солиш, колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилган бирмунча тадбирларни белгилаб чиқди. Экономистларнинг роли ва масъулияти оширилди, хўжаликнинг аҳволи учун бухгалтерия аппарати ва мутахассисларнинг масъулияти кучайтирилди.

Айни пайтда йиллик ҳисоботларни ўз вақтида ва сифатли тузишга алоҳида эътибор берилди. Шу мақсадда Иштиҳон районидаги «Халқобод» колхозида областдаги барча колхозлар экономистлари, бош бухгалтерлари ва раисларининг инструктив кенгаши ўтказилди.

Шундан кейин йиллик ҳисоботларни тузиш, ҳисобот ва ҳисобот-сайлов мажлисларини ўтказиш, колхозларнинг ишлаб чиқариш молия планларини тузиш, бригада ва фермаларга ишлаб чиқариш топшириқлари бериш юзасидан кенгаш ўтказилди.

Бир қанча тадбирлар амалга оширилиши туфайли область колхозларида йиллик ҳисоботлар бултургига нисбатан бир ой илгари тузиб бўлинди. Бу ҳисоботлар ҳисобот ва ҳисобот-сайлов йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди, бошқа муҳим ташкилий масалалар ҳал қилинди.

Партия ва ҳукумат томонидан қишлоқ хўжалигини юксалтириш юзасидан амалга оширилаётган иқтисодий тадбирлар қишлоқ хўжалик органларидан, раҳбарлар ва мутахассислардан янги-янги резервларни топиш, улардан самарали фойдаланишни талаб қилади.

Колхоз-совхозларда ишнинг муваффақиятини эндиликда фақат қўшимча даромадгина ҳал қилмайди. Энг муҳими шундаки, жамоат фондларининг ҳаммасини моҳирлик билан бошқариш, жамоат ва шахсий манфаатларни қўшиб олиб бориш, қишлоқ меҳнат аҳлининг қилаётган меҳнатидан моддий манфаатдорлигини юқори даражага кўтариш керак.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари хўжалик ҳисобини жорий қилиш учун колхоз, совхозларда экономика ишларининг ҳаммасини яхшилаш тадбирларини, бунинг учун колхозларнинг ишларини бошқаришда қишлоқ хўжалик артели талабларига қатъий риоя қилиш, демократик асосларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш чораларини кўрмоқдалар.

Партия, раҳбарлар хўжаликка тежамлилик билан раҳбарлик қилишни ўрганишлари керак, ҳар бир сўмни ҳисоблай билишлари зарур, ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун маблағлардан моҳирлик билан фойдаланиб, кўпроқ фойда келтиришни таъминлай билишлари керак деб ўргатмоқда.

Шу нарса, шак-шубҳасизки, арзон маҳсулот етиштириш учун даставвал бригада ва фермаларда ишни яхши йўлга қўйиш зарур, чунки худди ана шу жойларда хўжалик ҳисобини жорий қилиш, кишиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш лозим.

Ҳар бир колхозчи, совхоз ишчиси план бажарилган тақдирда, ортиғи билан бажарилганда қанча ҳақ ва қўшимча ҳақ олишини, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги, молларнинг маҳсулдорлиги ортганда даромад қанча бўлишини яхши билиши керак.

Қишлоқ хўжалик йилининг якунлари шуни кўрсатадики, кўпгина хўжаликлар меҳнатни ташкил қилишга жиддий эътибор беришлари, режа билан иш тутишлари, меҳнат ва маблағларни тежаб-тергаб сарфлашлари туфайли маҳсулот етиштириш соҳасида юксак кўрсаткичларга эришдилар. Бунинг учун кўплаб мисол келтириш мумкин. Бу соҳада ўртоқ Ш. Қаҳҳоров раҳбар бўлган Карл Маркс номли колхоз (Нарпай района)нинг кўрсаткичлари айниқса ибратлидир. Бу колхоз планни областда биринчи бўлиб бажаришдан ташқари энг юқори ҳосил ҳам етиштирди. Гектаридан 32 центнердан пахта териб олинди. Бир центнер пахта етиштиришга кетадиган сарф 1963 йилга нисбатан 7,2 процент камайди. Лутфулла Расулов, Ҳаким Хўжақулов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда бир центнер пахта таннархи 19 сўм бўлди, холос. Бу — 1963 йилдагидан 2 сўм 70 тийин арзон.

Меҳнат, маблағларни эҳтиёт бўлиб сарфлаш, уруғликлардан, ўғитдан, сувдан оқилона фойдаланиш, техниканинг баракали ишлашига эришиш ва ниҳоят далада меҳнатни тўғри ташкил этиш, колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ҳам анча яхшилаш имконини берди. Шу колхозда ҳар бир кишининг ўртача ойлик маоши 90 сўмдан 150 сўмгачадир. Муҳаммади Бозоров бригадасида бир колхозчининг ойлик маоши 160 сўм бўлди. Тракторчи Тўхта Худойқуловнинг йиллик маоши 2800 сўм, сувчи Қаландар Аҳмедовники 2100 сўм бўлди. Нарпай районидаги кўпгина колхозларда бир иш кунининг қиймати 4 сўм, юқори ҳосилли бригадаларда 7 сўм бўлди.

Булунғур районидаги «Партия XXII съезди» колхози правлениеси ажойиб ташаббус кўрсатди. Бу ерда колхозчилар билан бамаслаҳат барча бригадаларда хўжалик ҳисобининг барча элементларини акс эттирувчи журнал жорий қилинди. Журналга қарасангиз, ҳар бир колхозчининг ойлик меҳнати ва оладиган ҳақи ойнада кўрингандек равшан кўзга ташланиб туради. Ҳар бир карта, участкада ғўза ва бошқа экинларни парвариш қилиш юзасидан амалга ошириладиган агротехника тадбирларининг журнали ҳам бўлиб, буни бригадир тўлдириб боради.

Пастдарғом район партия комитети КПСС Марказий Комитети март Пленумининг колхоз, совхозларда экономика ишларини кучайтириш соҳасидаги қарорини бажара бориб, жамоатчилик асосларида 9 кишидан иборат иқтисодий совет тузди. Бу советга тажрибали экономистлар, бухгалтерлар, қишлоқ хўжалик, план тузувчи, молия ташкилотларининг вакиллари ҳам киради.

Экономика совети колхоз, совхоз, бригада ва фермаларнинг иқтисодий фаолиятини таҳлил қилиш масалалари билан шуғулланади, хўжалик ҳисобини жорий қилишни тартибга солишда, семинарлар ва иқтисодий конференциялар ўтказишда ёрдам кўрсатади, район колхоз, совхозларидаги иқтисодий группаларига раҳбарлик қилади.

Бу советнинг план асосида ишлаши район партия комитетига камчиликларни ўз вақтида очишда, колхозларда ишлаб чиқариш молия планларининг, бригада ва фермаларга берилган топшириқларнинг бажарилишини анча таъсирлироқ назорат қилишда, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг иқтисодий билимларини оширишда уларнинг куч-ғайратини маҳсулот етиштиришни кўпайтиришга ва барча тармоқларнинг рентабеллигини оширишга қаратишда катта роль ўйнамоқда.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари турмушни чуқур билишга, жамиятнинг иқтисодий тараққиёт қонунларини чуқур ўрганишга ва бу қонунларни ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир район, ҳар бир ферманинг шароитини конкрет ҳисобга олган ҳолда пропаганда қилишга асослангандир.

Вазифа қолоқ колхозларни юксалтириш учун резервларни чуқур ўрганишдан ва бор резервларни ишга солиш учун колхозчилар ва совхоз ишчиларини сафарбар қилишдан иборатдир. Яқин орада областнинг бошқа район, бир қанча колхоз, совхозларида ҳам иқтисодий конференциялар ўтказилади.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига фан ва илғор тажриба эришган муваффақиятларни янада кўпроқ жорий қилиш мақсадида областда энг яхши илмий ходимлардан иборат группа тузилган. Улар қолоқ хўжаликларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Область партия, совет ташкилотлари томонидан бир қатор иқтисодий тадбирларнинг амалга оширилиши колхоз, совхозларга совлиқлардан қўзи олиш, жамоат чорвачилиги маҳсулдорлигини ошириш, гўшт, сут етиштиришни кўпайтириш имконини бермоқда. Тухум сотиш ярим йиллик плани бажарилди, қоракўл тери тайёрлаш ва сотиш йиллик плани ҳам адо этилди.

Бу йил чигит бултургидан 20 кун илгари экиб бўлинди. Ҳозир ғўза қатор оралари яхши ишланмоқда.

Биз экономика масалалари билан тағин ҳам чуқурроқ шуғулланамиз. Тобора кўпроқ, сифатлироқ ва арзонроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш учун интиламиз.

1500 ЙИЛЛИК КОН

НУКУС. Хоразм қадимий ёдгорликларини қидириш пайтида олтин гардишли феруза зеб-зийнат буюмлари кўп учраб туради. Қимматбаҳо тош ва олтин қаердан олинган экан? Бу буюмларни қайси қўли гул заргар ясаган? Мана шу саволларнинг ҳаммаси узоқ вақтгача жавобсиз қолиб келган эди. Уларнинг сирини Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлимининг илмий ходимлари А. В. Гудкова ва Ю. П. Маниловлар топдилар.

Улар Султон Вайс тоғида феруза қазиб олинган қадимий конни топдилар. Бу конлардан фойдаланиш эрамизнинг тўртинчи асридан бошланиб 14 асргача давом этган. Бу ерда феруза ер қатламига яқин бўлгани учун, уни чиқариш учун айтарли чуқур бўлмаган кон қазишнинг ўзи кифоя қилган. Шу карьерлардан бирининг узунлиги 400 метр келади.

— Кончилар,— дейди археолог Ю. П. Манилов,— энг катта зангори тошларни танлаб олганлар, майдалари эса тупроқ билан бирга чиқариб ташланар экан. Буларнинг ҳаммаси коннинг жуда бой бўлганлигидан дарак беради. Ўн тўққизинчи асрда қидирувчилар конларда тош қидириб ўзларини қийнамасдан, уларни чиқариб ташланган тупроқ орасидан топиб олганлар. Шулардан кейин ҳам тупроқ орасидан феруза топиш мумкин.

Жампиқ қалъа шаҳридаги карьердан узоқ бўлмаган жойда археологлар ҳар хил зеб-зийнат буюмлари ясаладиган заргарлик устахоналарини топдилар.

Тиллачи? Қаердан олинарди у? Заргарлар бошқа жойлардан келтириладиган тилладан заргарлик буюмлари ясаганларми?

— Йўқ,— деб жавоб беради археолог,— тиллани шу ернинг ўзида Султон Вайс тоғидан қазиб олганлар. Амударёнинг ўнг қирғоғидаги тоғлардан бири Олтинтоғ деб аталади. Тилла қазувчилар ўн тўртинчи асрдаёқ у ердан бу нодир металлни топар эдилар. Қудуқлардан тилла қазиб чиқарар эдилар. Бундай қудуқларнинг баъзи бирлари ҳозиргача сақланиб қолган.

Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг мис саралаш фабрикасида янги технология линияси монтаж қилинмоқда. Янги линия секциялари фойдаланишга топширилгач, маъданларни қайта ишлаш ҳажми анча ортади. Суратда: монтажчи Алексей Мишин.

И. Гаауберзон фотоси.

ТОШКЕНТ ВА ИВАНОВО ТЎҚИМАЧИЛАРИ МУСОБАҚАСИ

ДЎСТЛАР УЧРАШГАНДА

Тўхтавой ака кўпни кўрган одам. У Туркистонда Совет ҳокимияти ўрнатилган йилларни яхши эслайди. Ота жангу жадалларда ўзининг иштироки ҳақида лом-лим демаса ҳам, қуролдош дўстлари ҳақида ғурур билан гапиради. Бухоро деҳқонлари Иваново тўқимачилари билан бир сафда туриб, амирликка қарши олиб борган жанглар ҳақида бот-бот гапириб турарди. Дилбар отасининг сўзларини жон қулоғи билан тингласа ҳам, ҳали кўп нарсага тушунмасди, жуда ёш эди-да.

Йиллар ўтди. Дилбар Тошкент тўқимачилик комбинатининг йигирув цехи остонасидан хатлаб ўтиб, ишчи бўлди. Ана ўшанда Иваново тўқимачиларининг ишбилармонлиги ва уддабуронлиги ҳақида кўп эшитди. Ўзбекистон пахтакорлари Иваново тўқимачилари билан азалдан иноқ. Йигирувчилик касбини пухта ўрганиб олган Дилбар машҳур тўқувчилардан Юлия Вечерова ва Марҳамат Йўлдошеванинг дўстлигига ҳавас билан қарар, ўзи ҳам ивановолик бир йигирувчи билан опа-сингил тутунишни, мусобақалашишни ҳавас қиларди.

Мана энди ўша эзгу орзуси рўёбга чиқяпти. У Тошкент область саноат ходимлари делегацияси билан Ивановога борадиган бўлиб қолди.

Ўзбекларда ажойиб бир таомил бор. Меҳмонга кетаётган киши мезбонга совға-салом олиб боради. Дилбар ҳам Ивановога отланар экан, ширмон нон ёпди, ширин-шакар мевалардан олди.

... Биринчи бор улар Иваново области саноат ходимларининг кенгашида кўришдилар. Юқори Волга Халқ хўжалиги кенгашининг раиси Г. Алексеев тошкентлик ва ивановолик йигирувчи қизларни бир-бирлари билан таништирди. Улар, яъни Валентина Смирнова билан Дилбар Тўхтахонова қучоқлашиб кўришиб, бир зумда апоқ-чапоқ бўлиб кетишди. Валя Дилбарни ўзи ишлайдиган корхонага — Дзержинский номли фабрикага таклиф этди.

Дугоналар иш устида гаплашдилар. Дилбар ҳам энди етук йигирувчи эмасми, Валянинг ишига синчковлик билан назар ташлади. Валя ҳар бир ишни тез, пухта бажарар, вақтни тежарди. Йигирувчининг асосий иши узилган ипни улаб, калавани машинага ўрнатиш. Узилган ипни улашга 3,5 секунд вақт ажратилган, лекин Валя ип улашга 2,6 секунд сарфлайди, холос. Дилбар қўйин дафтарини қўлига олиб, дарров ҳисоблаб чиқди. Демак, Валя ҳар бир сменада шу ҳисобдан 17 минут тежайди. Машинага калава ўрнатишда эса яна 13 минут ютиб қолади.

Дилбарнинг ҳисоб-китобига разм солиб турган Валя унинг қулоғига пичирлади:

— Вақтдан ютиб қолиб, машина қаровини ўрнига қўяман.

Дилбар Ивановога фақат меҳмон бўлиш учунгина эмас, мамлакатга донги кетган йигирувчиларнинг тажрибасини ҳам ўрганишга келган. Шунинг учун у ҳамкасбларининг ишига диққат билан разм солади. Ускуналар бетўхтов ишлаяпти, ип ҳам бот-бот узилмайди.

... Фабрикадан чиқиб, Дилбар билан меҳмонхонага бирга кетдик. Дилбар шаҳар кўчаларига қизиқиш билан назар солар, энди тўқимачилар шаҳри унга ҳам қадрдон бўлиб қолган эди. Балки Дилбар ёшлигиданоқ бу шаҳар ҳақида кўп эшитгани учун ҳам шундай бўлгандир. Ивановоликлар ўзбек биродарларига ҳамиша ёрдам кўрсатиб келганлар.

Тошкент тўқимачилик комбинатини қуриш ва ишга туширишда ҳам ивановоликлар озмунча тер тўкишмади. Мамлакатимизнинг биринчи тўқимачилик марказидан келган мутахассислар, ишчилар ўзбек биродарларига тўқимачилик ҳунаридан дарс берган эдилар.

... Мана энди бугун ўзбек қизи Дилбар ва рус қизи Валя дўстлашган экан, бу совет давримизнинг ажойиб фазилатидир. Бу халқлар дўстлигининг бир нишонасидир.

Яқинда Дилбар Тўхтахонова Смирновадан хат олди. Валя Смирнова КПСС аъзолигига кандидат этиб қабул қилинибди. Ҳамкасбларимнинг ишончларига яраша ишлашга ҳаракат қиляпман, деб ёзибди Валя. Смирнова маҳсулот таннархини арзонлаштириш, сифатини кўтариш ҳамда ускуналарнинг юқори унум билан ишлашига эришиш борасида ташаббус бошлабди. Бу ташаббусни Иваново область партия комитетининг бюроси маъқуллабди. Дилбарнинг ташаббуси билан Тошкент тўқимачилик комбинатида чиқадиган «Тўқимачилар овози» газетаси Валентина Смирнованинг тажрибаси ҳақида катта мақола босди. Смирнова ташаббуси Тошкент тўқимачилари даврасида ҳам кенг ёйилди. Унинг иш усули тошкентликларга ҳам қўл келиб қолди.

Яқинда Валентина Смирнова билан суҳбатлашдим. «Менинг тажрибам Тошкент тўқимачиларига ҳам ёрдам бераётганидан хурсандман,— деди Валя.— Тажрибамизни баҳам кўрсак, бир-биримиздан ўргансак, бундан ҳам яхши нарса борми дунёда. Дўстлигимиз, ҳамкорлигимиз доимо бор бўлсин».

М. РАФИҚ.

Иваново — Москва.

КЎРКАМ, ТЕЖАМЛИ

Тошкент шаҳрининг Муқимий кўчаси бошқа кўчаларга қараганда анча кўркамлашиб бораётганлигини алоҳида қайд қилмоқчимиз. Ўтган йил ёзда шу кўчада тўрт қаватли ажойиб уй қад кўтарган эди. У ғишт ва йирик панелли уйларга сира ҳам ўхшамайди. Ҳозир ана шу уйнинг қаторида ер қазиш ва пойдевор ётқизиш ишлари кучайтириб юборилди. Бу ерда янги типдаги уйларни қуришга тайёргарлик ишлари бошланди.

Одамлар бу бинога ажабланиб қарамоқдалар, бу меҳмонхонами? Илмий муассасами ёки касалхонами? Лекин бу уй-жой биноси эканлигини ҳеч ким хаёлига ҳам келтирмайди. Жуда ҳам кўркам бино қад кўтарди. Қор-ёмғирдан ва қуёш ёғдусидан пана қиладиган соявонлари бор. Полидан шифтигача ойнавон.

«Қиёслаш — энг яхши мезон» деган экан донолардан бири. Бу нақлни 40 квартирали уй мисолида тасаввур қилиш яна ҳам кўнгилли бўлар деб ўйлаймиз. Янги типдаги уй керамзит-бетон элементлардан тикланган. Шуни айтиб ўтиш керакки, йирик панеллардан фақат уй-жой биноларигина қурилаётганлиги қаноатланарли ҳол эмас, бунинг устига йирик панеллардан тикланган уйлар бир хил бўлиб чиқмоқда. Бунга ҳал қилинмаган инженерлик ва архитектура проблемалари сабаб бўлмоқда.

Гап хилма-хил йиғма темир-бетон элементлар тўғрисида боряпти. «1-464С-9» серияли уйларни бино қилишда 40 хилдан ортиқ размердаги элементлар қўлланилмоқда. Панелларнинг чокини монтажлаш деярли уч километрга етмоқда. Бундай уй-жой биноларини безаш имкониятлари кам. Уйларнинг олд томонига ишланадиган архитектура вариантлари йўқ ҳисоби.

Ака-ука Аркадий ва Евгений Жмуйда панелли уйлар барпо қилишдаги бундай тўсиқларни олиб ташлаш ҳақида кўп ўйладилар. Йигирма йилдан буён қўлни-қўлга бериб, бир-бирларига сидқидилдан кўмаклашишди. Натижада 200 дан ортиқ лойиҳа тайёрлашди. Уларнинг кўпчилиги масалаларнинг ҳал қилиниши, оригиналлиги билан катта қизиқиш туғдирмоқда. Аркадий ва Евгений Жмуйдалар анча ёшга бориб қолишди. Сочларига оқ оралаган. Бироқ, уларнинг қалби ёш, новаторлик ишқи билан ёнмоқда. Ижод қилиш ва яратувчилик уларнинг ҳаёт йўлига сайқал бериб турибди. Кишиларнинг фаровон ҳаёт кечириши, уй-жой биноларининг кўркам ва қулай бўлиши ҳақида ўйлашади.

Ака-ука новаторларнинг энг сўнгги ижод самараси кейинги тўрт йил мобайнида жиддий изланиш натижасида рўёбга чиқди. Улар бир хил ҳажмдаги йиғма темир-бетон элементлардан уй қуриш мумкинлигини амалда исбот этдилар. Шу вақтгача йирик панелли уйлар қуришда бу масала жуда мураккаб деб ҳисоблаб келинар эди. Ака-ука архитекторлар ҳал қилган конструкциядаги уйни панель рамли уй дейишмоқда. Бундай конструкция жуда универсаль бўлиб чиқди. Бу хил ҳажмдаги йиғма темир-бетон элементлар ёрдамида қишлоқ ҳаммомларидан тортиб баланд уй-жой биноларигача қуриш мумкин. Пайвандлаш ишлари технологиясига ҳам жиддий ўзгартишлар киритишди. Панеллар чокларини монтажлашга ҳожат қолмади. Элементлар хили ва сонини кўпайтирмасдан турли ҳажмдаги бинолар ва архитектура кўринишлари бунёд этиш мумкин.

Ижодкорлар таклиф этган конструкцияни амалга оширишда енгил бетонлардан кенг фойдаланиш мумкин.

Бу хилдаги уйларни қуриш муддатлари қисқарганлигини айтмайсизми! Тошкент уйсозлик комбинати тайёрлаётган серияли уйларга таққослаб кўра қолайлик. Комбинат бунёд этаётган уйларнинг пойдевордан юқориги қисми 80 кунда тикланади. Панель рамли уйлар эса 27 кун ичида қўлдан чиқарилади. Ака-ука Жмуйдалар таклиф этган уй конструкцияси жуда қулай, илгариги уйларга қараганда икки баравар тез қуриб битказилади. Шунингдек, анча ишчи-куни тежаб қолинади. Ҳар бир панель рамли уйни қуришда ўнларча минг сўм тежалади.

Энди ҳисоб-китоб қилиб кўрайлик. Келгуси беш йилликда Тошкент шаҳрининг ўзида қарийб 3 миллион квадрат метр уй-жой бинолари қуриш мўлжалланмоқда. Айтайлик, шу уйларнинг ҳаммаси Тошкент уйсозлик комбинати серияси асосида тикланади. Бундай ҳолда 2 мингдан ортиқ 4 қаватли уйлар қуриш лозим бўлади. Агар улар ўрнига панель рамли уйлар қурилса, қарийб 70 миллион сўмни тежаб қолиш мумкин. Республика миқёсида ҳисоб-китоб қилиб қуриладиган бўлса, анчагина маблағ тежаб қолиш мумкинлиги аён бўлиб қолади.

Ака-ука архитекторлар ўз лойиҳалари ҳаётий эканлигини амалда исбот этишди. Шундай уйларда яшаётган кишилар янги иморатларнинг қулайлигидан жуда хурсанд. Панель рамли уйларнинг хоналари ёруғ, безаш учун қулай, архитектура жиҳатидан турли янгиликлар киритишга мўлжалланган. Айвон ва айвончалари бор. Алоҳида қурилган ванналари ва санитария узеллари ҳам истиқомат қилувчиларга жуда қулай. Кенг ошхона ва мукаммал иситиш тармоқлари мавжуд. Энг муҳими шундаки, бу уйлар қурилишида биронта ҳам ғишт ишлатилмади. Қанча-қанча маблағ тежаб қолинади. Бундай уйларга кооператив усулида уй-жой қурувчилар ҳам қизиқиб қолишди. Уйсозлик корхоналарини қайта қуриш, панель рамли биноларга мослаш унча қимматга тушмайди. Бунинг учун сарфланган маблағлар бир йилга ҳам етмай қопланади. Ажойиб уйлар киши хаёлини янги қад кўтарадиган массивлар сари чорлайди.

В. СОБИРОВ.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

● Тожикистон пойтахтида ўн биринчи микрорайон қурила бошланди. Бу ерда жуда мустаҳкам йирик панелли уйлар барпо этилади. Бундай уйлар лойиҳасини икки республика — Туркманистон ва Тожикистон архитекторлари ишлаб чиққанлар.

Янги уйлар ҳатто энг кучли ер қимирлашига ҳам бардош беради. Уйлардаги квартиралар яхши планлаштирилган. Махсус деворлар, соявонлар, кўчма экранлар, шунингдек ясси томлар қуёш радиациясини бирмунча пасайтиради.

● МОСКВА, 9 июнда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида аъзо бўлган мамлакатларнинг халқаро виставкаси — «Инфорг-65» виставкасида Польшанинг миллий куни Польша Халқ Республикаси давлат гимнининг садолари билан бошланди.

Польша Халқ Республикасининг виставкада қатнашаётган делегацияси бошлиғи Ю. В. Тьерри машина ва ускуналарнинг виставкага қўйилган энг қизиқарли нусхалари тўғрисида томошабинларга сўзлаб берди. Экранларда Польшанинг ҳаёти билан таништирувчи бадиий ва ҳужжатли фильмлар кўрсатилди.

(ТАСС).

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЎРИНЛИ ЭЪТИРОЗ

Абу Али ибн Сино номли 52-ўрта мактабда таълим-тарбия ишлари яхши эмас. Ёш қизларни ўқишдан қолдириб эрга бериб юбориш ҳоллари учраб турибди. Мактаб маъмурияти, партия ва комсомол ташкилотлари эскиликнинг кишилар онгидаги бундай сарқитларига қарши қаттиқ кураш олиб бормаяпти. Масалага редакциянинг аралашувини, ёш қизларнинг ўқишига халақит бериб, уларни куёвга чиқараётган кишиларга қаттиқ чора кўрилишини илтимос қиламиз.

Шерободлик бир группа меҳнаткашлардан олинган хатда ана шундай дейилган эди. Редакция хатни Шеробод район партия комитетига юбориб, бу аянчли аҳволни бартараф этишга қаратилган чоралар кўришни илтимос қилди. Райком секретари ўртоқ Тоғаев имзоси билан олинган жавобда қуйидагилар баён этилади.

Район партия комитети тузган махсус комиссия меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактларни текширди ва уларнинг эътирозини мутлақо тўғри, деб топди. Хатда номлари тилга олинган ёш қизларни ўқишдан қолдириб эрга берган шахсларни жиноий жавобгарликка тортиш район прокурорига топширилди. Йўл қўйилган камчиликларни тугатиш, мактабда таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЭКОНОМИКАСИ МАСАЛАЛАРИ

МОДДИЙ МАНФААТДОРЛИК

ПРОПАГАНДИСТЛАРГА ЁРДАМ

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми экономикамизнинг ҳаётий муҳим тармоғи бўлган қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг конкрет режаларини белгилаб берди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш юзасидан партия амалга ошираётган иқтисодий чораларнинг сиёсий маъноси социалистик экономикани ривожлантиришга, бутун совет халқининг моддий ва маданий савиясини тинмай ошириш, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашга қаратилгандир.

Коммунистик партия социализмнинг иқтисодий қонунларига асосланган ҳолда мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши вазифаларини ҳал қилишда ходимларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга катта эътибор бериб келмоқда. Социализмнинг иқтисодий қонунлари моддий манфаатдорлик принципига изчил амал қилишни тақозо этади. Қишлоқ хўжалигида моддий манфаатдорлик принципига муттасил риоя қилиш колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда катта аҳамиятга эга.

КПСС Марказий Комитетининг 1953 йилги сентябрь Пленумидан кейин мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини юксалтиришга қаратилган бир қатор тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда анчагина ютуқларга эришилган бўлса-да, бироқ кейинги беш-олти йил ичида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш суръатлари сусайиб, етти йиллик планда мўлжаллангавидан кейинда қолди. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларида кўрсатилганидек, колхозчиларни ва совхозларнинг ишчиларини жамоат хўжалигини юксалтиришдан моддий манфаатдор қилиш, ижтимоий манфаатларни шахсий манфаатларга тўғри қўшиб олиб бориш принциплари бузилганлиги натижасида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш пасайиб кетди.

Колхозчилар ва совхоз ишчилари моддий манфаатдорлиги, ижтимоий манфаатларни шахсий манфаатларга тўғри қўшиб олиб бориш принципларининг бузилганлиги энг аввало қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилишни ташкил этишда йўл қўйилган камчиликлар, харид қилиш баҳоларини белгилаш сиёсатидаги хатолар туфайли юз берди.

Давлат қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш системаси орқали марказлаштирилган озиқ-овқат ва хом ашё ресурслари фондларини яратади. Бу фондларнинг ҳажмини планли белгилашда бир томондан давлатнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи ҳисобга олинса, иккинчи томондан, мамлакат қишлоқ хўжалигида ва унинг ҳар бир районида такрор ишлаб чиқаришга путур етказилмаган ҳолда маҳсулотнинг маълум миқдорини харид қилиш ҳисобга олинади. Давлат (умумхалқ) манфаатлари билан қишлоқ хўжалик корхоналари манфаатларини бир-бирига тўғри қўшиб олиб боришнинг ана шу принципларининг бузилиши ҳам давлатга, ҳам хўжаликларга зарар етказиши мумкин.

Шу вақтга қадар маҳсулот харид қилиш планлари хўжаликларга бир йилга мўлжаллаб, бунинг устига кўпинча кечиктириб берилар эди. Маҳсулотларни тайёрлаш вақтида эса бу планлар бир неча бор ўзгартирилар, колхоз ва совхозларга планда кўрсатилганидан ташқари қўшимча топшириқлар берилар эди. Бу нотўғри практика колхоз ва совхоз раҳбарлари ва қишлоқ меҳнаткашлари ташаббусини бўғиб, қўшимча маҳсулот етиштиришга унча қизиқтирмай қўйди.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ана шуларни ҳисобга олиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва харид қилиш системасига ўзгартиш киритди. Партия ва ҳукумат томонидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг бир неча йилларга мўлжалланган қатъий плани белгиланганлиги давлат манфаатлари билан колхоз ва совхозларнинг манфаатларини бир-бирига мослаб олиб боришда жуда катта аҳамиятга моликдир.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини давлат томонидан харид қилиш фақат озиқ-овқат ва хом ашё ресурсларининг марказлаштирилган фондларини яратиш йўлигина бўлмай, шунинг билан бирга қишлоқ хўжалик корхоналарида яратилган соф даромаднинг бир қисмини давлатнинг марказлаштирилган соф даромад фондига жалб қилиш воситаси ҳамдир. Бу ҳол тайёрланадиган маҳсулотлар миқдорининг ва уларнинг харид нархларининг иқтисодий асосланган бўлишини талаб қилади. Иқтисодий асосланган харид нархларининг даражаси қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш учун кетган чиқимларни қоплаб яна корхона учун ҳам, давлат учун ҳам муайян миқдорда соф даромад таъминлаши керак.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва харид баҳолари умумхалқ манфаатлари билан колхозлар, совхозлар манфаатларини бир-бирига мослаб олиб боришнинг муҳим омили ҳисобланади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини реализация қилишдан тушадиган маблағлар колхоз пул даромадларининг манбаидир. Давлат томонидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш колхозлар ва колхозчилар пул даромадларининг асосий манбаи ҳисобланади. Шунинг учун жамоат хўжалигида колхозчилар етиштирган ва давлат томонидан харид қилинадиган маҳсулотларнинг харид нархлари даражаси колхозлар ҳамда колхозчиларнинг манфаатларига таъсир қилади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш баҳолари қишлоқ хўжалигида ҳам кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш ҳамда колхозларда зарур жамғармалар вужудга келтириш манфаатлари-

РЕНТАБЕЛЛИКНИ ОШИРАМИЗ

Ғозғон ўзининг энг нодир мармар тоши билан машҳурдир. Москва метрополитенини қуришда ундан кенг фойдаланилди. Иттифоқ бинокорлари орасида чидамли ва чиройли мармари билан ном чиқарган Ғозғон эндиликда сифатли қоракўл тери ва зотдор қўзилар етиштириш соҳасидаги муваффақиятлари билан ҳам фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки социалистик мамлакатлар қоракўлчилари ўртасида ҳам донг таратяпти.

Нурота районидаги қолоқ колхозлар базасида 1957 йилда ташкил топган совхозимиз коллективи қоракўл терининг сифатини яхшилаш юзасидан кўпгина ибратли ишлар қиляпти. Дастлаб, Охунбобоев номли ва Пашшет бўлимларида жингалак жунли қўзилар ажратилиб, иккита отар ташкил этилди. Уларни боқиш ва парвариш қилиш тажрибали чўпонларга топширилди. Чўпонларга зоотехниклар ва ветеринария врачлари ёрдам бердилар. Ана шу қўзилар вояга етгач, урчитиб кўпайтирилди ва зотдор қўйлар фермалари ташкил қилинди. Кейинчалик совхознинг кўпчилик фермалари ва отарларида нуқул зотдор қоракўл қўйлар боқиладиган бўлиб қолди. Мана бир неча йилдирки, майин жунли, жингаласи такомиллашган гўштдор тўқлилар ва қўчқорлар мамлакатимизнинг турли қоракўлчилик хўжаликларига, қардош социалистик мамлакатларга юбориляпти.

Кейинги йилларда Монголия ва Руминияга кўплаб зотли қоракўл қўйлар юбордик. Бу йил ҳам ана шу қардош мамлакатларга беш юзтача тўқли ҳамда қўчқорчалар жўнатамиз. Қўшни Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларидаги колхоз ва совхозларга ҳам кўплаб зотдор совлиқлар етказиб берамиз.

Совхозда бу йил 34 минг 875 бош совлиқ қўзилади. Ҳар 100 бош совлиқдан 153 тадан қўзи олинди. Совлиқлар сунъий қочирилган отарларда совлиқлардан асосан эгиз қўзилар олинди. Турсун Тўймуродов, Норбой Эргашев, Сано Очилов, Даврон Давлатов ўртоқлар боқаётган отарларда ҳаммадан кўп эгиз қўзи олинди.

Қўш орденли бош чўпон Норбой Эргашев отарида 800 совлиқдан 1500 дан ортиқ соғлом қўзи олинди ва бу соҳадаги мажбурият ошириб адо этилди. Давлатга қоракўл тери топшириш плани 130 процент, наслга қўзи қолдириш плани эса 140 процент бажарилди. Терининг 95 проценти биринчи сортга топширилди.

Совхозимиз чорвадорлари йил бошида ҳар 100 бош совлиқдан 126 тадан қўзи, ҳар қўйдан 3 килограмм жун қирқиб олиш мажбуриятини қабул қилган эдилар. Улар КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларига жавобан дастлаб қабул қилинган мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, ҳар 100 бош совлиқдан камида 150 тадан қўзи, ҳар қўйдан 3,5 килограммдан жун қирқиб олишга қарор қилдилар. Илғор чўпонлар ҳар 100 бош совлиқдан 170-180 тадан қўзи олишга сўз бердилар ва ўз ваъдаларининг устидан чиқдилар. Хўжалигимиз коллективи бу йил давлатга 19 минг дона сифатли қоракўл тери, 500 центнер қўй гўшти ва 1830 центнер жун топширишга аҳд қилган эди. Қоракўл тери сотиш мажбурияти муваффақиятли бажарилди. Гўшт етиштиришни кўпайтириш учун олиб борилаётган кураш яхши натижалар беряпти.

Ўтган йили ферма ва отарларда пландагидан анча кўп — 13 минг тонна хашак жамғарилган эди. Қишда у тежаб-тергаб сарфланди. Натижада жамғарилган хашакнинг талай қисми ортиб қолди. Қишнинг илиқ кунларида совлиқлар яйловларда боқилиши натижасида етиштирилган маҳсулотнинг таннархи янада арзонлашди. Бу йил ҳар бир қоракўл терининг таннархи ишлаб чиқариш планидаги 8 сўм ўрнига 5-6 сўмга тўғри келди. Шунингдек, жун ва гўштнинг таннархини ҳам ўтган йиллардагига нисбатан анча арзонлаштириш чоралари кўрилмоқда. Шу йўл билан бу йил рентабелликни янада ошириш, камида 150 минг сўм соф фойда олишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Бизнинг шароитимизда кўп гўшт ва жун етиштириш, давлатга юқори сифатли қоракўл тери етказиб бериш учун яйловлардан яхши фойдаланиш керак. Кейинги йилларда бу масалага жиддий эътибор бера бошладик. Бир неча минг гектар янги яйлов ўзлаштирилди. Янги яйловларда чўпонлар учун уй-жойлар, қўйлар учун эса қўралар қурилди. Натижада яйловлардан алмашлаб фойдаланиш имконияти вужудга келди. Қўйларимиз ёз даврида тоғли яйловларда боқилади. Улар тоғдаги яйловда боқилганда биринчидан, кун исиган пайтларда ҳам яхши ўтлайди, жуни сифатли бўлади, ҳар хил касалликларга кам учрайди. Иккинчидан тоғли яйловлардаги ўт ковжираб, сарғайиб қолмайди. Совлиқлар тоғнинг тоза ҳавосидан баҳраманд бўлади. Қишда эса қўйлар қумли дашт яйловларда боқилади. Бу яйловларда ёз даврида қиш учун зарур миқдорда ем-хашаклар тўплаб қўйилади. Мана шу тадбирлар қўйлар сонини тез кўпайтириш имконини беряпти.

Чорвачиликни тез суръатлар билан ривожлантиришда, унинг маҳсулдорлигини оширишда ғаллачилик ҳам катта ўрин тутади. Биз шуни назарда тутиб, ўтган йил кузда ва бу йил баҳорда 7 минг гектардан зиёдроқ ерга буғдой ва арпа экдик. 300 гектар суғориладиган ерга беда экилди. Текис яйловлардан 1000 гектарига эрта баҳорда саксовул уруғи сепилди. 2-3 йилдан буён қўйлар учун яхши озуқа бўладиган бошқа хил ўтлар ҳам экиб келиняпти.

Қадимдан ўзининг мармар тоши билан машҳур бўлган Ғозғон қишлоғидаги совхозимиз қоракўлчилари энди мамлакатга мўл-кўл қўй гўшти, жун ва қимматбаҳо сифатли қоракўл терини ҳам кўплаб етказиб бераверадилар.

Қ. ЖОНЗОҚОВ,
«Ғозғон» совхозининг директори.
К. ЖАББОРОВ,
совхоз бош зоотехниги.

ПИЛЛА ЙИЛИ

Танти фасл — ёз Фарғонага кутлуғ қадам билан кириб келди. Унинг келиши билан кумуш тола карвонларимиз яна ҳам кўпайди. Пилла хирмонларимиз кўкка бўй чўзди. Кўз очиб юмгунча ўтган бир неча кун ичида аввал хўжаликлар, кейин районлар давлатга пилла топшириш планини бажариб қўйдилар. Республикамизнинг «оқ тилла» хирмонига энг кўп ҳисса қўшувчи областимиз ҳам тез вақт ичида маррага етиб олди. Ҳозир мажбурият ҳисобига пилла топширияпти. Дастлабки ҳосилимиз ана шундай барақали бўлди. Ҳали қабул пунктларига оқиб бораётган пилла карвонларининг кети узилганича йўқ. Бу — 1965 йил пилла йили бўлганини яна бир карра тасдиқлаб турибди.

Колхозимиз пиллачилари ҳам мўл пилла ҳосили етиштиришди. 38.7 тонна пилла териб олишимиз керак эди. Ипак қуртларини авайлаб парвариш қилиш, тўйдириб боқиш, яхши пилла ўраши учун нормал шароит яратиб бериш эвазига баланд хирмон кўтардик. Ипак қуртлар 21-23 кунда пилла ўрай бошлади. Уни қисқа вақтларда териб олиб, қабул пунктларига 46.5 тонна кумуш тола топширдик. Йўлдошали Яхшиев, Тилаболди Ашурматов, Аҳмадали Исломов ўртоқлар бошлиқ пиллачилик бригадалари ҳар қутидан ўртача 68 килограммдан ошириб пилла териб олишга муваффақ бўлдилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Давлат мукофотининг лауреати Олияхон Султонова эса бир қути уруғдан 123 килограмм пилла териб берди. Деярли ҳамма пиллачиларимиз унинг тезкорлик билан қурт боқиш усулига амал қилиб, яхши ҳосил етиштирдилар. Колхозимиз пиллачиликдан бу йил ўтган йилдагига нисбатан қарийб бир ярим баравар кўп даромад қилди. Энди пахтадан катта хирмон кўтариш тараддудини кўряпмиз.

Т. КАРИМОВ,
Ленинград районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси.

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

ЖОН ҚЎШНИЛАР

Инсон бор шодлик, ҳаяжон бор. Ҳаяжонингни ҳам, шодлик, ташвишингни ҳам бировлар билан баҳам кўргинг келади. Ҳа, инсон тафтини инсон кўтаради. Кўп болали Хайрулло Мусақуловнинг оиласида кутилмаганда кўнгилсиз воқеа юз берди. Болаларнинг онаси Хурсан Тасимова гипотит касалига дучор бўлиб, аҳволи оғирлашиб қолди.

— Аёлингизнинг ҳаёти хавф остида, ҳозир, жуда зудлик билан Тошкентга — қон қуйиш институтига етиб боришингиз керак!

Врачнинг бу сўзларини беҳуш бўлиб ётган Хурсан эшитмади. Хайрулло ака эса бу гапни эшитиб ўзини йўқотиб қўйди. «7 бола, айниқса 5 ойлик Ҳамидани кимга ташлаб кетиш керак, суяги қотмаган болани ким ҳам боқарди», — ўйланиб қолди у. Киши бундай вақтларда қандай кечинмаларни, ўй, хаёлларни бошдан ўтказмайди, дейсиз.

Хайрулло Ҳамидани йўргаклаб кўтариб, касалхонага жўнади. Оғир нафас олаётган хотинини кўриб, кўзига ёш олди.

Ота-бола уйига етиб келганда ҳовлисида қўшнилар йиғилишиб ўтиришган эди. Буларни кўриб Хайрулло қувониб кетди.

— Ёлғиз эмас эканман, нега ташвишландим, — дерди у ўзига ишонмай.

— Ҳамидани ўзимиз боқамиз, Хайрулло ака, — деди қўшниси Ўктам Абдувалиева.

— Сизнинг болаларингиз кўп, мен боқа қолай, — деди яна бир қўшниси.

Хайрулло қизини қўшниси Ўктамга берди. Ўктам ҳамшира, бола тарбиясини яхши билади. Шунинг учун бўлса керак, қизини Ўктамнинг қўлига ишонч билан топширди. Чириллаб йиғлаб турган чақалоқ Ўктамнинг қўлида тинчиди-қолди. Ўктам ўзининг кенжа қизи билан бирга Ҳамидани кўкрак сути билан боқа бошлади. Тунлари уйқусидан кечиб, бешик тебратди, болаларни овутди.

Хурсан касалхонада 40 кун ётиб, тузалиб уйига қайтди. Ана шу 40 кун ичида бутун маҳалла аҳолиси Хайруллонинг уйига кўчиб келди. Фотима опа қозон-товоққа қараса, Минаш хола кир ювди. Қизлар болаларини ўйнатиб, Ўктамга ёрдам қилдилар. Хурсан Тасимова касалхонадан қайтиб, ўз оиласидаги саранжом-саришталикни кўриб қувонди. У қизини тўйиб-тўйиб ўпар экан, Ҳамидани меҳр-муҳаббат билан боққан Ўктам ва бошқа қўшниларидан миннатдор эди. Аёл кўзларига ёш оларкан:

— Миннатдорман, миннатдорман сизлардан қўшниларим, — деди. У бошқа бир калима сўз ҳам айтолмай жим қолди. Бу воқеа Юқори Чирчиқ район «Политотдел» колхозига қарашли Коммунизм участкасида бўлиб ўтди. Хурсан опа ўз шодлигини, миннатдорлигини ичига сиғдиролмай бизга ҳам ҳикоя қилиб берди. Афтидан у қувончини бошқалар билан ҳам баҳам кўришни истарди.

Р. ИСҲОҚОВ.

Қадимий Самарқанд—Афросиёб тилга кирди ❊ Ер остида уйлар, кошоналар ❊ *Асрлардан буён ранги айнимаган расмлар, кўҳна шаҳар сирини очган ёзув* ❊ **Тарих фанлари докторлари Я. Ғуломов, В. А. Шишкин ўртоқлар ҳикоя қиладилар.**

Суратда: ўртоқ И. Аҳроров янги топган ўймакорлик гуллари ёнида.

РЕПОРТАЖ

САМАРҚАНД ЁДГОРЛИКЛАРИ

АФРОСИЁБ ТИЛГА КИРДИ

Кўҳна ва навқирон Самарқандимиз. Қаршимизда юлдузлар сирини очган олим Улуғбек расадхонаси билан салобатли, гўзал Бибихоним мадрасаси оралиғида ястаниб ётган паст-баланд кенг тепалик. Унинг сомон рангида сирини яшириб, сарғайиб кетган инсон юзини кўраман. Қалбим тошиб, хаёлан у билан гаплашаман. Уйғон эй, асрлар бўйи уйқуда ётган она ер. Коинотга йўл очган қудратли халқ қулоғи сенда. Ўз ўтмиши, ота-боболари қадрига ета олувчи, ардоқловчи ҳур авлодинг қошингда. Кўрсат борингни!

Тепаликдаги қават-қават тупроқлар тагидан чиққан уйлар, саройлар, пахса деворлар билан ўралган ҳовлилар, чорқирра ғиштлар терилган йўлкалар, уйларни безатиб турган расмлар, ўймакорлик буюмлари замон хитобини эшитиб тилга киргандек, юзага чиққандек, туюлади...

Тарихий китобларни варақлаганда, «Минг бир кеча» афсоналарини ўқиганда, Абдулқосим Фирдавсий «Шоҳномаси»ни қўлга олганда паҳлавон Афросиёб, унинг номи билан аталган жой, Мароқанда шаҳри кўп тилга олинади.

Тилларда достон бўлган, ўз даври шаҳарлари ўртасида каттароқ мавқега эга бўлган, санъат ва маданияти ривожланган бу диёр қаерда бўлган, унда кимлар истиқомат қилган? Бу муаммо Улуғ Октябргача ҳам кўп олимларни қизиқтирган. Совет ҳокимияти давридагина уни қидиришга астойдил киришилди. Юқори малакали археологлар етишиб чиқди. Тарихни тилга киритишга нимаки керак бўлса, ҳаммаси муҳайё қилинди. 1948 йилда тарих фанлари доктори, профессор В. А. Шишкин ва унинг шогирдлари ҳозирги Самарқанднинг шимолидаги, жануб томони мозорга ёндошган Афросиёб деб аталган тепаликни текширишга киришдилар. Ўрта Осиё тарихига оид қимматли манбалар топилди. Сўнг яна танаффус бошланди.

Шу йил профессор В. А. Шишкин бошлиқ тарихчи олимлар В. И. Спришевский, Л. И. Альбаум, В. А. Нильсен, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг младший илмий ходимлари Турсун Аъзамхўжаев, Инқилоб Аҳроров, Г. В. Шишкина ўртоқлар Афросиёбга яна ҳужум бошладилар.

— Шаҳарнинг четки қисмларини, деворларини илгари текширган эдик, — деди В. А. Шишкин. — Бу гал ишни марказий қисмидан бошлаймиз.

Қазиш иши бошланди. Олимлардан тортиб ишчиларгача ҳаммада бир умид: тупроқ остида қолиб кетган шаҳарга оид бирон янги нарса топиш. Топганда ҳам гард юқтирмай, бузмай, ипидан игнасигача авайлаб юзага чиқариш. Ҳар ҳовуч тупроқ эҳтиётлик билан кавлаб олинади. Кўп жойда теша ҳам «малоллик» келтиради. Пичоқ билан чўтка ишга солинади. Шундай қилиб бир неча гектар тепалик тўрт-беш метр чуқурликда қазилаверди.

— Топдим! Чиқди! — Турсуннинг янгроқ овози умид чироқларини ёқиб юборди. Бир зумда ҳамма унинг тепасига йиғилиб келди.

— Қани? Нима? — югуриб келган профессор В. А. Шишкин, шошилганидан кўз ойнагини тополмасди.

— Мана, расм, деворда расм.

Ўша куни археологларнинг куни туғди. Хурсандчилик, фанга қўшилган янгилик ғурури кўнгилларини тоғдек кўтарди.

Орадан кўп ўтмай Инқилоб Аҳроров ҳам шу пайтгача кўрилмаган токчалари атрофи ганчга ўйиб солинган гуллар билан безатилган уйларни очди.

Ҳозир топилган ёдгорликларни ўрганиш қизғин давом этмоқда.

Бўйи 10 метрча, эни 4 метрча келадиган катта хона деворига боқамиз. Пахса девор усти сувоқ қилиниб, унга расм чизилган. Расмда: олдинда оқ фил, сўнг от ва туяларда эркак ва аёллар кетишяпти. Ёнма-ён туя қушга ўхшаган паррандалар акс эттирилган. Расмларнинг ранг-баранг бўёқлари айнимаган, кўзни олади.

Деворнинг 4 метрли қисмида турли совғалар кўтариб олган кишилар бир томонга қараб аста юриб бормоқдалар. Армуғон кўтарганлардан бирининг қўлида ёзув. Бу қандай ёзув? Расмлар қайси даврга оид? Биз шундай саволлар билан атоқли тарихчи олимлар Яҳё Ғуломович Ғуломовга ҳамда Василий Афанасьевич Шишкинга мурожаат қилдик.

— Янги топилган беназир расмлар, — деди Яҳё Ғуломович, — аллақандай қадимги эпос ёки аждодлар ҳаётига доир анъаналардан дарак бермоқда эди. Ленинграддан чақирилган мутахассис ўртоқ В. А. Лившиц Афросиёбдаги хатлардан фақат биттасини ўқиб чиқишга улгурди. Хатнинг мазмунига кўра Чағониён (Сурхондарё ҳавзасидаги ўлка) лар ҳукмрони Чағон Худот) Самарқанд ҳукмдорига ҳурмат ва итоат баён қилиб, унга безатилган фил, гўзал жориялар ва бошқа қимматли ҳадялар қаторида Чағониён ёзувининг нусхасини ўз котиби билан бирликда Самарқанд ҳукмдорига юборгани ва у ёзув намуналарини суғдча ёзув билан солиштириб кўрсатишни топширгани қайд этилган. У ердаги бошқа хатларни ўқиб таржима қилиш давом этмоқда.

Тарихдан маълумки, эрамизнинг III асрида буюк Кушон шоҳлар давлати инқирозга учраб янги ўсиб келаётган феодал деҳқонлар билан озод обшчина аъзолари — кашоварзлар ўртасида узоқ курашлар, қўзғолонлар давом этган. Натижада ҳар бир воҳадаги катта шаҳар ўз бошига ҳукумат тузиб, у асосан ўша оқсуяк деҳқонлар тарафидан идора қилинган. Ўрта Осиёда 15 дан ортиқ шундай ҳукумат бўлган. Улар ичида Самарқанд, Бухоро ва Хоразм ҳукмдорлари каттароқ мавқега эга бўлган. Бу нарса Чағон Худотнинг Самарқанд ҳукмдорига юборган эҳтиром хати ва ҳадяларидан кўриниб турибди. Уларнинг каттароқ мавқе эгаси бўлгани шундан ҳам маълумки, VI — VIII асрларда суғд (Самарқанд)ликлар ва хоразмликлар ўз ёзувлари билан алоҳида-алоҳида нусхали пуллар чиқариб туришган, ҳатто Хоразм ва суғд пуллари Бухорода ўтган. Афросиёбда топилган девор расмларининг характери ва мазмунига кўра бу топилган жой ҳукумат саройининг бир қисми ёки ҳоким хонадонининг турар-жойлари бўлса керак, ёки VII асрдаги асосий оташпарастлик (зардуштизм) динига хос ибодатхона қолдиғи бўлиши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Қазишнинг давоми бу муаммони ҳам ечар.

Профессор В. А. Шишкин бу фикрни давом эттириб деди:

— Топилган бу уйлар, расмлар, турли буюмлар Самарқанднинг Афросиёбда икки ярим минг йилча илгари ташкил топганини яна бир бор тасдиқлайди. Самарқанд мамлакат иқтисодий ва маданий ҳаётининг муҳим марказларидан, Совет Иттифоқининг қадимий шаҳарларидан бири бўлганлигини кўрсатади.

Қалин пахса деворлардан, каттакатта хом ғиштлардан қилинган уйлар, сопол қувур ётқизилган ариқлар араблар истилосигача, янги ислом динигача, яъни 6—7 асрларда қурилганлиги аниқланди. Суғдлар даврида солинган, юқорида айтган расмларнинг кўпларида кишиларнинг кўзи ўйилиб, калласи қилич билан кесиб қўйилибди, ҳайвонларнинг оёқлари ҳам қирқилган. Буни араб истилочилари қилган. Бу ислом дини расм солишни рад этганини кўрсатади.

Шаҳар 1220 йилгача, Чингизхон қўшинлари тўла вайрон этгунча шу ерда бўлган.

Турли истилочилардан — араблардан, мўғуллардан қақшаган шаҳар тупроқдан кўрпа ёпиб ўзини яшириб, тинч уйқуга кетган.

Замонлар ўтиб, эъзозловчи авлоди жаҳон бўйлаб машъал каби порлаб турган ҳозирги кунда у тилга кирмоқда.

Расул РАҲМОНОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири.

Суратда: тарих фанлари кандидати Л. Альбаум VI—VII асрга оид расмларни тикламоқда.
Ғ. Алиев фотолари.

ЎҚУВЧИЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

Оржоникидзе районидаги 60-мактабнинг ҳаваскор пиллачилари катта ютуқни қўлга киритдилар. Янги «САН-21» навининг 25 грамм миқдордаги уруғидан жонлантирилган ипак қуртини парваришлаган ёш пиллачилар давлат омборига 157 килограммга яқин қимматли хом ашё топширишга муваффақ бўлдилар.

Бўлажак пиллачилар ипак қурти парвариши жараёнида назарий билимларини амалда мустаҳкамладилар, ипак қуртининг ривожланиш процесси ҳақида аниқ ва тўла тушунчага эга бўлдилар. 8-синф ўқувчиси Кўпай Усмонова бошлиқ мазкур ёш пиллачилар муваффақияти чиндан ҳам қувончлидир.

Ф. МУРОДОВ,
мактаб ўқитувчиси.

ЁШ ТАЛАНТЛАР

ЯНГРОҚ КУЙЛАР ИЖОДКОРИ

Куй янграйди. Дала-қирни, тоғ-водийни, еру кўкни қоплаб қўшиқ жаранглайди. Субҳи сабо ўз қанотида бу оҳанграбо куй, қўшиқларни ардоқлаб, узоқ-узоқларга элтади. Ҳар хонадон, ҳар бир инсонга завқ улашади.

Ҳа, инсон дунёга келибдики куй, қўшиқ умбрбод унга ҳамроҳ. Одам куй, қўшиқ билан тирик. Куй, қўшиқ эса халқники. Зеро, уни халқ, инсон яратади. Ахир ўша ноёб «Она алласи»дан тортиб то шодиёна «Тўй ялласи» гача бўлган санъат дурдоналарининг ижодкори шу халқнинг ўзи-да. Уни тинглаб олам-олам завқ олади, яйрайди, киши.

Куй, қўшиқ ва ғазалларни тинглаган сари қалбларда эзгу тилаклар, янги орзулар уйғонади. Меҳнатга, ижодга иштиёқ ортади.

Мана шундай дилрабо ва мунис, жанговар ва мусиқий, шўх-чан ва босиқ тароналар ижодкорларидан бири талантли ёш бастакор — созанда Салоҳиддин Тўхтасиновдир.

Сиз Салоҳиддин Тўхтасинов раҳбарлигидаги ансамбль ижро этган «Дилдор», «Парвоз айладинг», «Тановар» каби ўнлаб куйларни саҳнадан, эфир орқали тинглагансиз, мафтун бўлгансиз. Бу бежиз эмас. Унинг бутун ҳаёти музика, рақс, қўшиқ билан чамбарчас боғлиқ. У бошлиқ созандалар коллективи радиода, граммпластинкада, бадиий ва ҳужжатли фильмларда 500 дан ортиқ куй ва қўшиқларни ижро этди.

Булар орасида «Наманган олмаси», «Фарғона рубоийси», «Баҳор вальси», «Дучава», «Норин-норин», «Андижон полкаси», «Қаринаво», «Завқим келур», шунингдек, помирча, уйғурча, туркманча, қорақалпоқча, хоразмча ва бошқа кўплаб куй ва қўшиқлар бор.

Салоҳиддин Тўхтасинов ёшлик чоғиданоқ созанда отаси Тўхтасин Жалиловнинг изидан борди. Аввал скрипка, кейин ғижжак чалишни машқ қилди. Андижон шаҳридаги 30-ўрта мактабда ўқиб юрган вақтларида ҳаваскорлик тўгаракларида актив қатнашди. Отаси, машҳур бастакор, Ўзбекистон ССР халқ артисти Тўхтасин Жалилов, опаси Ўзбекистон ССР халқ артисти Эътибор Жалилова, акаси бастакор Холхўжа Тўхтасинов, яна бир акаси Деҳқон Жалилов Салоҳиддиннинг ўсишига яқиндан ёрдам кўрсатдилар. У 1939 йилда Москвада ёш талантлар кўригида қатнашди. 1944 йилда Тошкентда бўлиб ўтган Ўрта Осиё санъаткорлари ўн кунлигида, 1946 йили Бутуниттифоқ созандалар кўригида, кейинчалик Москвада бўлиб ўтган ўзбек адабиёти ва санъати декадаларида қатнашди. 1947 йилда Ўзбекистон Давлат филармониясининг ашула ва рақс ансамблига ишга таклиф қилинди. Салоҳиддин Тўхтасинов моҳир созандалар — Ғ. Тошматов, М. Тиллаев, Ю. Дадажонов, К. Қосимовлардан тарбия олди.

Яқинда Африка мамлакатларига қилинган гастролларнинг муваффақиятли ўтишида, шубҳасиз, Салоҳиддиннинг хизмати бор. «Баҳор» ансамбли ўз сафарида жазоир, араб ва бошқа халқларнинг куйларини ўрганиб қайтди. Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоева бадиий раҳбарлигидаги «Баҳор» давлат халқ рақс ансамблининг моҳир созандаси ва музика раҳбари Салоҳиддин Тўхтасиновга ўтган йили республикамизнинг 40 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист деган фахрий унвон берилди. Биз — санъаткорлар ҳам уни чин кўнглимиздан табриклаймиз, ижодий камолат йўлида равнақ тилаймиз.

Н. ИНОҚОВ,
кекса созанда.

ПРИНЦИПЛАРИ

ни ҳисобга олмоғи лозим. Харид баҳоларининг даражаси меҳнат унумдорлигининг ўсишига ва маҳсулот бирлигига кетадиган ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга рағбатлантирадиган даражада бўлиши керак.

Аммо кейинги йилларда қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда йўл қўйилган хато ва камчиликлар нархлар белгилаш сиёсатида ҳам юз берди. Натижада дон, гўшт ва бошқа баъзи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид баҳоларининг даражаси кейинги йилларда бир қатор зона ва районларда ишлаб чиқариш харажатларини қопламади. Бизнинг республикамизнинг айрим районларида худди шундай аҳвол юз берди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхози ўтган йили давлатга гўшт учун 345 центнер қорамол (бир центнери ўртача 84 сўм 20 тийиндан), 99 центнер қўй ва эчки (54 сўмдан) сотган. Лекин колхозда бир центнер қўшилган вазннинг таннархи қорамол бўйича 114 сўм 20 тийинни, қўй ва эчкилар бўйича 61 сўм 90 тийинни ташкил қилган. Демак, колхоз давлатга гўшт учун сотган ҳар бир центнер қорамолдан 28 сўм 40 тийин, қўй ва эчкидан 6 сўм 90 тийиндан зарар кўрган. Бундан кўриниб турибдики, колхоз гўшт учун давлатга қорамол ва қўй-эчки сотишдан манфаатдор бўлиш у ёқда турсин, ҳатто анча зарар кўрган. Бу ҳол колхоз ва колхозчиларнинг манфаатлари билан давлат манфаатларини тўғри қўшиб олиб бориш принципи бузилганлигини кўрсатади.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ана шундай аҳволнинг содир бўлишига йўл қўймаслик мақсадида амалда бўлган харид нархларига ўзгартишлар киритиш тадбирларини белгилади. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Пленумдан кейин қабул қилган қарорига мувофиқ шу йилнинг май ойидан бошлаб колхоз ва совхозлардан сотиб олинадиган бир қатор маҳсулотларнинг харид баҳолари анча оширилди.

Биз юқорида айтган Юқори Чирчиқ районидаги «Гулистон» колхози 1964 йилда гўшт учун давлатга чорва моллари сотишдан салкам 10,6 минг сўм зарар кўрган бўлса, янги харид нархлари бўйича бу йил (агар харажатлар ўтган йил даражасида сақланса) худди ўшанча миқдор ва сифатдаги чорва молларини янги харид нархларида сотишдан 5,2 минг сўм фойда олади.

Янги харид нархлари давлатга ғалла ва чорва моллари етказиб берувчи колхозлар ва совхозларга катта даромад келтиришини ана шу мисолдан яққол кўриш мумкин. Харид нархларининг оширилиши муносабати билан республикамиз ғаллакорлари ва чорвадорлари бу йил тахминан 40 миллион сўм қўшимча даромад оладилар.

Бундан ташқари хўжаликлардан олинадиган сигир сутининг таркибидаги ёғ нормаларининг мазкур зонада ҳақиқатда эришилган ўртача даражага келтирилиши ҳамда ёғи олинган сутга тўланадиган ва илгари амалда бўлган нархнинг тикланиши натижасида республикамиз колхоз ва совхозлари қўшимча равишда қарийб 11,5 миллион сўм даромад оладилар.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёж тобора ортиб бораётир. Аммо янги харид қилиш планида мўлжалланган доннинг миқдори унга бўлган эҳтиёжларни қондира олмайди. Шунга кўра, давлат планда мўлжаллангандан ташқари товар ғалласи ортиб қолган хўжаликлардан маҳсулотларни қўшимча равишда бирмунча оширилган нархлар билан харид қилади. Масалан, буғдой ва жавдарнинг янги асосий нархига 50 процент миқдорида устама нарх белгиланди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва харид қилишнинг партия ва ҳукумат ишлаб чиққан ва бир неча йилларга мўлжалланган қатъий плани колхозлар ҳамда совхозларга планда белгиланганидан ортиқча маҳсулот топширганлиги тақдирда устама нархлар ҳисобига пул даромадларининг кўпайишига имкон беради. Айниқса, доннинг энг қимматли тури бўлган шоли (гуруч) етиштиришни кўпайтириш мақсадида шоликорларнинг моддий манфаатдорлигини кўтариш, уларнинг шахсий манфаатларини ижтимоий манфаатларга мослаш юзасидан партия ва ҳукумат белгилаган тадбирлар алоҳида аҳамиятга эга.

Қишлоқ хўжалигидан олинган соф даромаднинг бир қисмини давлатнинг марказлаштирилган соф даромад фондига жалб қилиш қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш системаси ва харид баҳоларидан ташқари колхозлардан даромад солиғи олиш орқали амалга оширилади. Шунинг учун колхозларга солиқ солиш системасини тўғри ташкил этиш ижтимоий манфаатлар билан шахсий манфаатларни бир-бирига тўғри мослаб олиб боришда катта аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, СССР Олий Совети Президиуми «Колхозлардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида» янги фармон чиқарди. Бу фармонга мувофиқ эндиликда колхозлар даромад солиғини ялпи даромаддан эмас, балки соф даромаддан тўлайдилар. Ана шу фармонда қайд этилган енгилликларга мувофиқ Ўзбекистон колхозлари йилига 50 миллион сўмга яқин фойда кўрадилар. Шунингдек, колхозларга молиявий ёрдам кўрсатиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш учун янги имкониятлар яратилганлиги республикамизда жамоат ишлаб чиқаришини юксак поғонага кўтариш билан бирга колхоз ва колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишда жуда муҳим омил бўлди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирларининг амалга оширилиши колхозлар жамоат хўжалигининг юксалишига, товар маҳсулоти ва пул даромадларининг кўпайишига катта ёрдам беради. Бинобарин, колхозчиларга тақсимлаб бериладиган даромадлар миқдорининг, меҳнатга тўланадиган ҳақнинг кўпайишига ҳамда колхозчиларнинг меҳнат активлигини оширишга кенг истиқбол очиб беради.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари чин маъноси билан революцион аҳамиятга эга бўлиб, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва харид баҳоларининг янги системаси ҳамда колхозлардан даромад солиғи олишнинг янги тартиби жорий қилинганлиги қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини оширишда, колхоз ва совхозлар экономикасини янада барқ урдириб ривожлантиришда жуда катта аҳамиятга эгадир.

С. ҚОРИЕВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг старший ўқитувчиси.

ЯНГИ РУБОИЙЛАР

Рамз БОБОЖОН.

Эртак эшитганга ёлғонни дема,
Висолни тарк этиб, ҳижронни дема.
У сенга имонин бергудай ҳатто,
Имондан воз кечиб, гумонни дема.

□ □

Теранлик сенга ёт, эй саёз одам,
Бир қудуқ кўрдингми, кўзларингда ғам,
Оғзини ёпмоқчи бўласан, аммо
Оғзин ёпган билан, туби бир олам.

□ □

Баъзи чаламулла танқидчи қурғур
Нафосат бобида сўйларкан мағрур,
Тавба деб, ёқангни ушлайсан холос,
Оқни қора дейди, саёзни чуқур.

□ □

Мукчайган, безовта бир чолни кўрдим...
«Ердан не излайсиз, ота» деб сўрдим.
Жавоб берди: «Кошки топиб беролсанг,
Мен йўқотган ноёб ёшликни, ўғлим!».

□ □

Еримда чечак унса, ажабланма,
Боғимга булбул қўнса, ажабланма,
Қалбимда муҳаббатнинг қўри кучли,
Ёмон кўз боқиб, сўнса, ажабланма.

□ □

Шуҳрат мени гангитолмас, қурбим етар,
Шуҳратсиз ҳам ошиқона умрим ўтар.
Шуҳрат кўзлаб тер тўкмайман, виждон ҳақи,
Меҳнатимнинг юки қолса, менга етар.

□ □

Гулзордан гул узиб тутсам, рад этмагил,
Йўлга пешвоз чиқиб кутсам, рад этмагил.
Бир сўзингга муштоқ бўлиб, деразангни—
Чертиш учун юрак ютсам, рад этмагил.

□ □

Денгизга чўкмайман, учмайман кўкка,
Она ер бағрида эмасман якка;
Бўронлар кутуриб, тўфон турса ҳам,
Бошим эгилмайди, қоламан тикка.

□ □

Сени кўриб тўймас кўзлар кўп, жоним,
Сен учун мақтовли сўзлар кўп, жоним.
Мен эса соқовман сенинг қошингда,
Аммо қалб ич-ичдан бўзлар кўп, жоним.

□ □

Бир пиёла чой бериб, солмагил қовоғингни,
Сув тутсанг ҳам, майлига, шод кўрай ёноғингни.
Игволарга учиб сен, бир тош отиб синдирма,
Қалбимда ўзинг ёққан муҳаббат чароғингни.

□ □

Шодликнинг умри узун, аламнинг умри қисқа,
Одамсиз қолса олам, оламнинг умри қисқа,
Келажакка обида бўлолмаса меҳнати,
Ёлғон-яшиқни ёзган қаламнинг умри қисқа.

□ □

Лайлатулқадрдай ўтади умр,
На диний ақида, на бор сир, сеҳр;
Лаҳзани бой бермай, тутиб қололсанг,
Сен тутган хазина оламга татир.

□ □

Баландпарвоз лочин ҳам қўниб учади,
Тоғнинг метин тоши ҳам баъзан кўчади.
Ҳаво қилма ўткинчи шону шуҳратга,
У бевафо ошиқдай ўйнаб кучади.

Суратда: Янгийўл гидролиз заводининг илғор ишчиси З. Урозова. Коммунистик меҳнат зарбдори деган қутлуғ номга муяссар бўлган ўртоқ Урозова смена топшириқларини мунтазам равишда орттириб бажаряпти. И. Глауберзон фотоси.

Олам янгиликлари

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ДОМИНИКАНА РЕСПУБЛИКАСИДАГИ АҲВОЛ

НЬЮ-ЙОРК, 11 июнь. (ТАСС). Сўнгги ҳафталарда генерал Имберт бошчилигидаги реакцион ҳарбий хунта Доминикана Республикасининг конституцион ҳукумати тарафдорларидан 40 дан ортиқ кишини қатл қилди.

Гарчи хунта вакили бу фактларни инкор қилган бўлса ҳам, ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Санто-Домингодаги вакили Майобре қатл қилинган жойнинг ўзида ўтга ташланган бир неча кишининг суякларини ва бир нечта янги қабрларни топган.

Хабар беришларича, Америка давлатлари ташкилотининг вакиллари одамлар қатл этилганлиги тўғрисидаги овозаларни «текшириб кўриш» ҳақида ўйламоқдалар.

Айни вақтда Америка давлатлари ташкилотининг «воситачилари», шу жумладан АҚШ вакили Банкер Доминикананинг Вашингтонга манзур бўладиган янги ҳукуматини тузиш учун қилаётган уринишларини тўхтатмаётирлар. ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, яхши хабардор доираларнинг вакиллари Банкер билан унинг шериклари корхона эгалари ва саноатчилардан иборат ҳукумат тузишга ҳаракат қилмоқдалар, деб айтганлар. Доминикана Республикаси экономикасида Уолл-стрит капитали ҳукмрон роль ўйнаётганлигини ҳисобга олганда, башарти шундай ҳукумат тузиладиган бўлса, у, АҚШга тўла қарам бўлиб қолади, деб кутиш мумкин.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

● СССР маданият министри Е. А. Фурцева Руминия Халқ Республикасининг маданият ва санъат масалалари билан шуғулланувчи давлат комитети раиси Констанца Крэчюннинг таклифига биноан Бухарестга келди.

● Жазоир Халқ Демократик Республикасининг президенти Аҳмад бин Белла Таманрассет шаҳрига (Жазоирнинг шарқи-жанубий қисми) жўнаб кетди. Бин Белла бу ерда Нигер Республикасининг президенти Амани Диори билан учрашади. Президентлар Африка мамлакатларини қизиқтирувчи бир қанча проблемаларни, жумладан, Африка Бирлиги Ташкилоти қатнашчилари бўлган мамлакатларнинг давлат ва ҳукумат бошлиқлари ассамблеясининг чақирилишига боғлиқ масалаларни ўрганадилар.

● Доминикана Республикасининг муваққат президенти Кааманьо тарафдорлари конституцион ҳукумат контроль қилиб турган территорияда қўлга туширилган учта америкалик парашютчини Америка давлатлари ташкилоти вакилларига топширдилар.

● 1964 йилнинг охирига бориб Грециянинг давлат қарзи 916 миллион долларга етди. Бу эса миллий даромаднинг 23 процентига тенг. 1964 йилда қарзлар ва кредитларни тўлаш учун давлат бюджетидан 55 миллион доллар сарфланди.

● Покистон ҳукумати мамлакатда ўлчов ва вазнларнинг метрик системасини жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу система Покистон миллат мажлиси ана шу системани жорий қилиш тўғрисида қонун қабул қилгандан кейин ўн йил давомида аста-секин амалга оширилади. Ҳозирги вақтда Покистонда ўлчов ва вазнларнинг инглиз ва маҳаллий аралаш системаси қўлланмоқда. (ТАСС).

СССР—ЖАЗОИР РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ ДЎСТИ

АПН ИНТЕРВЬЮСИ

Совет Иттифоқи билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги ҳамкорлик муваффақиятли ривожланмоқда. Бу ҳамкорлик ўзининг шонли тарихига эга. Биз тоғларда мустамлакачиларга қарши курашиб юрган кезларимиз эсимизда. Ўша пайтда бизга қийин бўлса ҳам ҳеч қачон ўзимизни ёлғиз ҳис қилмаганмиз. Совет Иттифоқи бизни сиёсий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлади. Саноат корхоналарида ўтказилган кўп кишилик хайрихоҳлик митинглари, матбуотдаги чиқишлар, совет партия ва давлат арбобларининг баёнотлари, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида совет вакилининг мустамлакачиларнинг қўшинлари Жазоирдан олиб кетилсин деб талаб қилган баёнотларининг ҳаммаси ғалаба қозонишимизга ёрдам берди. Ҳозир Совет Иттифоқи янги ҳаёт қуришимизда бизга доимий ёрдам кўрсатиб турибди.

Энди Совет Иттифоқи билан Жазоирнинг алоқаси конкрет бўлиб қолди. Иқтисодий жиҳатдан ривожланган социалистик давлат социалистик тараққиёт йўлига ўтиб олган ёш давлатга ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқда.

Совет инженерлари билан техникларининг ёрдами туфайли яқинда биз Аннабда йилига 500 минг тонна пўлат ишлаб чиқарадиган металлургия комбинатини ишга туширамиз. Яқин йиллар ичида ана шундай комбинатдан яна биттасини қуриш планлаштирилмоқда.

Миллий кадрларни тайёрлаш тўғрисида ҳам гапириб ўтмоқчиман. Совет мутахассислари Рош-Нуарда нефть ва газ институти, тўқимачилик ўқув юрти очишимизда ёрдам беришди ва бу ерда совет ўқитувчилари ишламоқдалар. Бу ўқув юртлари Жазоир учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Мамлакатимиз табиий бойликларини ишга тушириш учун малакали миллий кадрлар талаб этилади. Биз ўз миллий кадрларимиз етишиб чиққач, ерларимизнинг бойликларидан яхшироқ фойдалана оламиз ва бу билан республикамизда социализмнинг моддий базасини мустаҳкамлаймиз.

Рош-Нуарда ўқитувчилар билан студентларнинг ўзаро муносабати жуда яхши, фойдали, ўртоқларча бўлиб кетган. Бизда совет кишиларига нисбатан дўстларча, оғаларча муносабатда бўладилар. Жазоирда фан ва маданият илгари бир группа имтиёзли чет элликлар учунгина очиқ эди. Ҳозир миллий кадрларнинг етишмаслигининг сабаби ҳам ана шунда. Энди дўстларимиз, шу жумладан Совет Иттифоқининг ёрдами туфайли фан ва маданият Жазоир халқиники бўлиб қолди. Мен студентларнинг ҳурматини қозонган бир неча педагогларнинг номларини айтмоқчиман. Улар фан кандидатлари Николай Розов, Павел Котельников, Геннадий Усенко, совет педагогларининг Жазоирдаги раҳбари Владимир Бирюковлардир.

Жазоирда ишлаётган совет врачларининг олижаноб ишини алоҳида қайд қилиш керак. Мустақилликка эришгандан кейин ёш республика медицина ходимлари йўқлигидан оғир аҳволда қолган эди. Совет Иттифоқи бу соҳада ҳам эҳтиёжимизни ҳисобга олиб, Жазоирга юзларча малакали медиклар юборди. Улар фидокор кишилар. Масалан, Мсилда ер қимирлаган пайтда, зарар кўрганларга ёрдам бериш учун биринчи бўлиб совет врачлари келишди.

Мамлакатларимиз ёшларининг дўстлиги мустаҳкамланмоқда. Буни Уадиас қишлоғи қурилиши мисолида яққол кўриш мумкин. Аввало Жазоир ёшларининг янги ҳаёт барпо этишда ўз ҳиссаларини қўшишга ҳаракат қилаётганликларини таъкидлаб ўтиш керак. Биз янги Жазоирда социализм куртакларини Уадиас мисолида кўриб турибмиз. Қурилишларда ишлаётган ёшлар ўз хоҳишлари билан кўнгилли бўлиб келганлар. Шуни эслатиб ўтиш керакки, уруш пайтида Жазоирнинг 8 минг қишлоғи йўқ қилиб юборилган эди. Уларни тиклаш ва янгиларини қуриш жуда муҳим ишдир. Ёшлар бу ерда қардошлик ва дўстлик мактабини ўтмоқдалар. Қурилиш иштирокчилари орасида совет дўстларимиз ҳам бор эди. Февраль ойида ёшлардан 112 киши Жазоирдан Совет Иттифоқига қайтиб кетди. Биз энг яхши бинокорлар ҳалол меҳнати учун ҳукумат мукофотлари билан тақдирланганликларини зўр қониқиш билан эшитдик. Бондаренко, Катулин, Крупинин, Пономаренко, Солонец, Субочев каби студентлар ана шулар жумласидандир.

Ҳозир 130 кишилик совет ёшларидан иборат янги группа келиб Уадиасдаги қурилишни давом эттирмоқда.

Совет жангчилари ҳам Жазоирга катта ёрдам кўрсатишди. Кўпгина сапёрлар ўз ҳаётларини хавф остида қолдириб, республикамиз территориясини миналардан тозалашда актив қатнашдилар. Улар мардонавор иш қилдилар. Юз минглаб мина зарарсизлантирилди. Совет жангчилари Жазоир деҳқонларининг ўз ерларида бемалол ишлаб, экин экишлари учун жуда кўп иш қилдилар. Бу ишда ҳалок бўлган сапёрлар ҳам бор. Ефрейтор Николай Пяскорский француз минасидан ҳалок бўлди, у вафотидан сўнг Меҳнат Қизил байроқ ордени билан мукофотланди. Сержант Виктор Прядко оёғидан ажралди. Сержант Толузаров 10 минг, младший сержант Жигалов эса 16 минг мина йиғиб беришди. Уларнинг иккаласи ҳам оғир ярадор бўлди ва «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди. Жазоир халқи рус сапёр — оғаларини ҳеч қачон унутмайдилар.

Жазоирга юборилаётган қишлоқ хўжалик техникаси ҳақида гапирмоқчиман. Ҳозир биз СССРдан жуда кўп машиналар олдик, лекин бу биз учун ҳали кам, яна тракторлар керак. Бу проблемани ҳал қилишда СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар ёрдам беради деган умиддамиз.

Жазоир билан Совет Иттифоқининг техника ва маданий ҳамкорлиги миллий озодлик фронти партиясини тўла қаноатлантиради. КПСС ва Жазоир миллий озодлик фронти партиясининг қўшма ахборотида бу ўз ифодасини топган.

Миллий озодлик фронти идеология соҳасида социализм қуриш ҳақидаги марксча-ленинча назарияга тўла амал қилмоқда. Социалистик идеология билан суғорилган, халқ оммасининг манфаатлари ва орзу -умидларини ҳимоя қилувчи ягона илғор партия бўлган МОФ Жазоирда социалистик қурилишни амалга оширишда илҳомлантирувчи, раҳбарлик қилувчи ролини ўйнамоқда. Меҳнаткаш халқ оммасининг авангарди бўлган партиянинг структураси ва аҳамияти, партиянинг ижтимоий составн, меҳнаткашларни оммавий ташкилотларга бирлаштириш — буларнинг ҳаммаси партиямиз ҳужжатларида ўз ифодасини топмоқда.

Чет эл матбуотида «руслар араб — қардошларига фақат сўздагина ёрдам бермоқдалар» деган хабарлар баъзан чиқиб қолади. Бу ҳақда шундай демоқчиман. Совет ёрдами — реал, конкрет, ҳаётий ёрдамдир. Бунга кўпгина мисолларни келтириш мумкин.

Совет кишиларининг беғараз ёрдами озод бўлган мамлакатларда қолоқликни тугатиш, миллий мустақилликни мустаҳкамлаш ва шу билан бирга империализм кучларини сусайтиришга хизмат қилмоқда.

Омар бин МАҲЖУБ,
миллий озодлик фронти партияси Сиёсий бюросининг аъзоси.

ДЎЗАХ

Хосе Висенте АБРЕУ.
Венесуэла ёзувчиси.

Венесуэлалик ёш ёзувчи коммунист ХОСЕ ВИСЕНТЕ АБРЕУ «Дўзах» деган китоб ёзди. Бу автобиографик асардир. Яширин иш олиб бориш, диктатурага қарши кураш, Миллий хавфсизлик бошқармасидаги қийноқлар, турма ва концлагерлар — Венесуэлада ҳар бир ватанпарвар босиб ўтадиган йўл ана шундайдир.

Абреу ҳам шундай йўлни босиб ўтди. У 1927 йилда Апуре штатидаги Сан-Хуан-де-Пайра шаҳрида этикдўз оиласида туғилди. Каракасдаги марказий университетни битирди. Сўнгра миллий педагогик институтда адабиёт ва испан тилидан дарс берди. 1953 йилда концлагерда бўлган вақтида Компартия сафига кирди. Ҳаммаси бўлиб у тўққиз йил қамоқда ўтди. Жамоатчилик тазйиқи остида Венесуэла маъмурлари бемор, азоб-уқубатлардан ҳолсизланган ёзувчини 1965 йил майида озодликка чиқарди ва мамлакатдан қувғин қилди.

Қуйида ўртоқ Абреу китобидан парча босамиз.

◆ ◆

Пастаккина кулранг бино, пластика ётқизилган зина. Кўринишидан кўпроқ фабрикага ўхшайди. Деразa ойналари кулранг бўёқ билан бўяб қўйилган. Эшик темирдан қилинган. Дўзахнинг эшигига сира ўхшамайди. Лекин хаёлдан бир нарса асло кўтарилмайди: Венесуэлада ҳар бир полиция муассасасининг эшиги дўзахнинг эшигидир...

Ташналикдан оғзим қуриб-қақшаб кетган. Справка столи ёнидан ўтдик. Мана, кабинетлар бирин-кетин орқада қоляпти. Полициячилар менга бир қараб қўйиб, яна суҳбатни давом эттиришди. Улар журналлардаги карикатураларни томоша қилиб ўтиришибди. Ёзув машинкасининг шиқиллаши эшитилиб турибди. Хоналардан бирининг эшигига «Сўроқ камераси» деб ёзилган. Матуте мени қаттиқ итариб юборди, йиқилиб тушишимга сал қолди, камеранинг ўртасига бориб тўхтадим.

— Мана, ўша шоввоз.

Ёзув столи ёнида ёшгина киши мудраб ўтирибди. У қаддини ростлаб, кўзларини мушти билан уқалади ва лоқайдлик билан менга қаради. Сўнгра синчковлик билан, кўзларини катта очди. Лекин дарҳол кўзини қисиб тикилиб қолди.

Қўшни хонадан инграш эшитилди. Мен сергакландим. У хонада эркак киши инграрди. Қийноқни магнитофонга ёзиб олишган, деб ўйладим. Сўроқ вақтида бу усулни қўлланишади. Бу ҳам маънавий таъсир этишнинг бир йўли. Шундай музикани чалиб туриб, бир-икки калтакласа, киши жуда қўрқиб қолади. Бунинг устига стол ёнида ўтирган киши хотиржам мудраётган эди... Ҳа, магнитофон ёзуви бу.

Инграш бақиришга айланди. Кимнидир ураётгани ва кимдир оғир нафас олаётгани эшитилди.

Ёш йигит соатига қараб, ўрнидан турди. У озғин, ўрта бўйли, биринчи қарашда истараси иссиқ эди. Пешанамдаги қон тегиб хўл бўлган сочимни кўтариб қўйиб, у Матуте томонга ўгирилди.

— Унга нима бўлди? Йиқилиб тушдими? Матуте ғилай кўзини қисиб:

— Бир-икки калтак еди, — деб жавоб берди. — Бу тоифадаги одамларни ўзингиз биласиз...

Ёш йигит унинг гапини бўлди. Қўлини мушт қилиб, ўз ролининг биринчи қисмини ўйнай бошлади: қонунга амал қилувчи киши маҳбуснинг калтакланганлигини кўриб жаҳли чиқиши керак-да.

— Уриш тақиқланган, билиб қўйинг! — деди у тишларини ғижирлатиб. — Қамоққа олиш вақтида калтаклаш мумкин эмас! Тушуняпсизми: мумкин эмас!

Сўнгра атрофга қаради ва менга ишониб гапираётгандай деярли хушмуомалалик билан:

— Бу аҳмоқлар билан нима ҳам қилиб бўларди! Кечиринг, сеньор...— деди.

У сўнгги сўзини менинг номимни эшитишни кутгандек чўзиб айтди. Мен эса гунг одамдек унинг кўзларига тикилиб тураверди. У атрофимни бир айланиб, яна ўз жойига ўтди.

— Мен салкам бакалаврман. Буларнинг ҳаммаси менга ёқмайди. Мен ўз табиатим, маълумотим бўйича қонун хизматчисиман. Бу ерда Каракасда юридик идорада ишлардим.

У отаси, қайлиғи ва ака-укалари ҳақида гапира бошлади. Унинг мўлтонилик қилаётганини тушуниб турардим. У ўзини кўнгилчан қилиб кўрсатмоқчи бўларди. Агентлар орасида одамшаванда, сезгирлари ҳам бор. Қўполлар, ҳатто жаллодлар ҳам бор. Бир марта шунақасига ҳам дуч келганман.

— Менинг отам ҳам қамалиб чиққан... Мен ҳамон унга маъносиз қарардим.

— Қўлидан кишанни олинглар! — деди у бирдан, гўё менга раҳми келаётгандек.

— Бошлиқ, менимча... — Матуте эътироз билдирмоқчи бўлди.

— Нима сизнингча? Сизнингча нима? Буйруқни эшитдингизми? Кишанни олинг. Бу кишанлар фақат...

Охирги жумласини эшитмай қолдим. Нариги хонадан киши юрак-бағрини эзиб юборадиган бақириш, лаънатлаш эшитилди. Кимдир ўзига ўлим тилаб, илтижо қиларди. Мен ҳам ҳозир сув сўраб шундай илтижо қилишим мумкин. Яна бақириқ эшитилди. Мен олдинги фикримдан қайтдим. Йўқ, бу магнитофон ёзувига ўхшамайди. Ўхшамайди...

— Болаларингиз ҳурмати, ўлдириб қўя қолинглар! — деб илтижо қиларди кимдир.

Бошқа биров тортаётган уқубатни бутун вужудим билан сезиб турардим. Мен ўзимни тутишим керак. Деворнинг нариги томонида нима бўлаётганлигини эшитмаслигим, ўз бошимга тушадиган қийноқ тўғрисида ўйлашим керак.

— Сизни қандай иш устида қўлга олишди? — бу ҳар бир кишига бериладиган одатдаги савол.

«Кўнгилчан» терговчим мен нимаики десам ҳаммасига ишонишга тайёр эканлигини кўрсатмоқчи бўлиб, қўлларини чўзди.

— Қандай иш устида дедингизми? — деб қайта сўрадим хомушлик билан.

Ёнимда турган ғилай Матутега қарадим, шошилмай сигарета олиб тутатдим. «Кўнгилчан» тоқат билан кутиб турарди. Мен эса жимгина чекардим. Шундан сўнг у комедиянинг учинчи пардасини бошлади.

— Мен кўнгилчан одамман. Эҳтимол керагидан ҳам ортиқча кўнгилчанман. Шу сабабли сиз билан очиқчасига гаплашяпман. Лекин яхшилик билан мақсадимга эришмасам, ёмон йўлга ўтиб оламан. Эшитяпсизми?

Девор орқасида сув тўкилгани эшитилди. Кимдир қувноқ истеҳзо билан:

— Яна бир чўмилтир. Текшириб кўрчи, тирикми-ан — кўзига авторучкани тиқ. Ма ол... — деди.

— Бу гапларни эшитяпсизми?

Жуда чанқим келиб турган бўлса ҳам, тамаки кўнглимни айнитди. Улар нега кутиб туришибди? Барибир қийнашади. Шундай экан нега қараб туришади? Сигарета ҳамон тутаб турибди. Нега улар ҳозироқ кўзимни ўйиб олишмаяпти?

— Хўш, қалай, ўлиб қолибдими? — деб сўрашди нариги хонада.

— Парво қилма, — деб жавоб берди бири.

— Бу гапларни эшитяпсизми?

Қуёш кўтарилди. Чироқни ўчириб қўйишди. Мен шифтга қарадим. Ҳозиргина лампочка ёниб турган жойда шиша ярқираб турарди. Яна бир оз турсам чакка томирларим ёрилиб кетади. Енгинангда одамни ўлдиришаётганига бепарво қараб туроласанми, ахир!

— Қўлига кишан солинг, — деди «кўнгилчан». — Уни ҳам бошқалар каби қийнаш керак. Тўхтаб туринглар. Олдин ечинсин.

Девор орқасидаги киши ҳамон тирик эди. У сил каби хириллар ва инграрди. Демак ҳали ўлмабди. Қалбимда қандайдир қувонч пайдо бўлди.

Мени бутунлай ечинтиришди. Қўлимга кишан солишди. Кишан билагимга ботиб кетди. Тишим-тишимга тегмай титрардим. Бутун иродам билан титроқни босдим, лекин баъзан тўсатдан бутун баданим қалтираб кетарди. Ўзимни тута олмайман, деб қўрқардим. Уларнинг жаҳлини тезроқ чиқариш учун хотиржам кўринишга уринардим. Ҳар қалтироқ босганда, сезиб қолишмадимикан, деб уларга қарардим.

— Ўлдириб қўяқолинглар! — деб илтижо қиларди нариги хонадаги маҳбус.

— Шундай қилиб, гапирмайдиларми? — деб сўради «кўнгилчан». — Гапирмоқчи эмасмилар?

Мен унинг кўзларига тикилиб:

— Сизга нима керак ўзи? — деб сўрадим.

— Бор экансанку! — деб хитоб қилди у енгил тортиб. — Сен интеллигент одамлигингни билардим. Ишни яхшиликча тугатганимиз маъқулроқда. Агар айтиб берсанг, сени ҳеч нарса қилмаймиз. Албатта ҳақиқатни айтсанг, деяпман.

Қўшни хонадан куйган гўшт ва соч ҳиди анқиди.

— Исминг нима? — деб сўради «кўнгилчан».

— Исмим Леон. Хуан Леон.

У менга бошдан-оёқ тикилиб жим қолди.

— Отинг Леонми? Сен ўйлаганча аҳмоқ эмасман. Мен асли исмингни сўраяпман. Ўзимиз ҳам биламизу, лекин ўз оғзингдан эшитмоқчи эдим.

Тўғри, улар отимни билишлари мумкин. Лекин икки хил гапириб бўлмайди. Қамоққа олишаётганда исмим Леон деб айтганман. Леонлигимча қолишим керак. Яхшиси аҳволни тузукроқ билиб олиш учун сўроқни чўзиш лозим. Мени ким айтиб қўйди экан-а? Ким сотқинлик қилди?

(Давоми бор).

ФУТБОЛ

УЧ ПОҒОНА ЮҚОРИ

Ўтган куни «Политотдел» колхоз футболчилари ўз майдонида Фрунзенинг «Олға» командасини қабул қилди. Бу икки команда турнир жадвалида ёнма-ён эди. Ҳар иккала командa ҳам «хавфли зона»дан чиқиб кетиш учун кейинги ўйинларда бор маҳорати ва кучини ишга солиб ўйнамоқда.

Меҳмонлар дарвозасига киритилган ягона тўп учрашувни колхоз футболчилари фойдасига ҳал қилди. «Политотдел» бу ғалабадан сўнг турнир жадвалида энг сўнгги ўрнини тарк этиб уч поғона юқорига кўтарилди.

* * *

«А» класси иккинчи кичик группасида шу куни ўтказилган бошқа учрашувлар қуйидаги натижаларни берди: «Заря» — «Кубань»—3:1, «Днепр» — «Карпати» — 0:0, «Даугава»— «Динамо» (Таллин) — 1:0, «Арарат» — «Ростсельмаш» — 3:0, «Динамо» (Ленинград) — «Шинник» — 0:3.

«Қайрат» — «Жальгирис» матчи 25 июнга кўчирилди.

Командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

КОМАНДАЛАР	У	Т.	О.
«Заря» (Луганск)	13	17—3	22
«Днепр» (Днепропетровск)	14	14—7	20
«Қайрат» (Олмаота)	12	14—5	17
«Шинник» (Ярославль)	13	15—8	16
«Даугава» (Рига)	13	13—11	16
«Карпати» (Львов)	14	12—10	15
«Арарат» (Ереван)	14	14—16	15
СКА (Новосибирск)	12	13—10	13
«Кубань» (Краснодар)	13	11—13	10
«Динамо» (Ленинград)	12	13—16	10
«Волга» (Калинин)	13	6—10	10
«Жальгирис» (Вильнюс)	12	10—16	9
«Политотдел»	14	7—15	9
«Ростсельмаш»	12	5—11	8
«Динамо» (Таллин)	12	7—13	8
«Олға» (Фрунзе)	13	7—14	8

Радио

13 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.40 — Ота-оналар учун (суҳбат). 8.25 — Концерт. 9.30 — Халқ куйлари. 10.30— Ҳинд куйлари. 11.10 — Янги фильмлар. 11.30 — Дам олиш концерти. 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва). 13.30 — М. Магомаев куйлайди. 15.20 — Янги ёзиб олинган асарлар 18.00 —«Ёшлик» радиостанцияси. 18.40 —Қозоқ куйлари. 19.20 — Мақомлардан парчалар. 20.00— Концерт. 21.20 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт. 22.00 — Дунё харитаси олдида. 22.10 — Эстрада концерти. 23.10 — Концерт.

Телевидение

13 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 12.00 — **Уйлаб топ** (мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги мактаб ўқувчилари учун). 12.40 — **Аёзбобо** (бадиий фильм). 14.00 — **Инглиз тили.**

Ўзбек тилида: 14.15 — **Рустамнинг бахти** (болалар учун телеинсценировка). 14.55 — **Химиядан лекция** (сиртқи студентлар учун).

18.00 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

Рус тилида: 18.25 — **Эстрада концерти** (телетомошабинлар талабига мувофиқ).

Ўзбек тилида: 19.25 — **Оталар сўзи—ақлнинг кўзи** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 20.05 — **Мафтун саёҳатчи** (телеспектакль).

21.55— **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 22.00 — **Анвар Исроилов** («Қўшиқчи шоирлар» циклидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/VI да кундуз **Демон**, кечқурун **Дон Жуан**, 15/VI да **Фауст.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/VI да **Гамлет.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/VI да **Гули сиёҳ**, 14/VI да **Тошболта ошиқ**, 15/VI да **Катта концерт.**

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1965 йил 24 июнь кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети механика-математика факультетининг илмий совети мажлисида (Карл Маркс кўчаси, 35-уй, 163-аудитория).

А. Бегматов — физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ер ости сувларининг вертикаль дренаж қудуғига (вақтга боғлиқ) ҳаракатининг баъзи масалалари» деган темада.

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1965 йил 24 июнь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, ижтимоий фанлар бўлимининг конференц-зали)

Ҳ. Азимов — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистонда коллективлаштиришни ўтказиш ва колхоз тузумини мустаҳкамлашда машина-трактор станциялари (1929—1937 йиллар)» деган темада.

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1965 йил 24 июнь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Гоголь кўчаси, 70-уй, ижтимоий фанлар бўлимининг конференц-зали)

Ф. Т. Валеев — тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «XIX асрнинг иккинчи ярми — XX аср бошларида сибирлик бухороликлар (тарихий-этнографик очерк)» деган темада.

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Республика энергетика ва электрлаштириш министри ўртоқ А. Ҳ. Ҳамидовга отаси

Абдулҳаким ҲАМИДОВНИНГ

вафот этганини билдириб, унга чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги КПСС аъзоси, республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер

Абдулҳаким ҲАМИДОВНИНГ

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон КП Киров район комитети ва район Советининг ижроия комитети 1927 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер

Абдулҳаким ҲАМИДОВНИНГ

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543. № В. 136. Р. 02043.